На простор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

№ 43 (625)
Чацвер, 11 сакавіка 1999 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 10000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

Виктор Гончар готов умереть за свободную Беларусь!

Готовы ли мы подняться с колен и решительно заявить о своем праве на достойную жизнь БЕЛОРУСА?

Демократия по-белорусски

Как депутаты пытались вырвать из-за решетки своего коллегу

В связи с выходными и праздником 8 Марта "Народная воля" не могла давать оперативную информацию о том, как председатель назначенной депутатами Верховного Совета 13-го созыва Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь Виктор Гончар борется с белорусской опричниной (системой чрезвычайных мер по разгрому оппозиции). Предлагается хроника прошедших событий.

На четвертый день голодовки Виктора Гончара и Анатолия Гуриновича депутаты Мингорсовета прибыли в приемник-распределитель ГУВД Мингорисполкома, чтобы ознакомиться с условиями содержания арестованных. Однако начальник спецприемника указал народным избранникам... от ворот поворот.

Милицейский офицер, которому накануне прямо в руки было передано соответствующее направление от городского Совета и имелась личная договоренность о визите, заявил, что каких-либо письменных обращений к нему не поступало (!), а потому ни о какой депутатской проверке условий содержания арестованных и речи быть не может.

В старые времена за такую беспардонную ложь вызывали к барьеру. Но у жандармов (полицейских, занятых политической охраной и сыском) понятие о чести отсутствует. И в данном случае начальник жандармского спецприемника подполковник Полутов трусливо прятал "тело жирное в утесах".

Виктор Гончар, председатель назначенной депутатами Верховного Совета 13-го созыва Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь, осужденный закрытым (чрезвычайным) судом, запрещенным Конституцией государства, отказался освобождаться из-под ареста по состоянию здоровья или по амнистии. Парламентарий Гончар требовал соблюдения Конституции и Всеобщей декларации прав человека, то есть отмены незаконного судебного преследования членов Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь.

Коллеги Виктора Гончара, депутаты Верховного Совета 13-го созыва А.Добровольский, А.Лебедько, В.Новосяд, В.Щукин 5 марта 1999 года письменно потребовали от председателя столичного суда М.Ардяко отменить постановление судьи Ленинского района г.Минска В.Зенькевич об аресте Виктора Гончара ввиду его антиконституционности.

Народные избранники надеялись, что председатель городского суда поступит по закону, но М.Ардяко прикрылся от депутатов бойцами ОМОН и отправился на выходные, а затем праздновать женский день. Рассмотрение дела осужденного, проводящего голодовку протеста, сей судья отложил на... три дня, то есть на восьмой день сухой голодовки Виктора Гончара. 9 марта М.Ардяко "приговор" районного судьи не отменил.

Члены Центральной комиссии по выборам Анатолий Гуринович и Борис Гюнтер, вышедшие 6 марта 1999 года на свободу после окончания пятисуточного ареста, рассказали, что к председателю Центральной комиссии по выборам применяются меры силового воздействия. Они лично слышали, как Виктор Гончар требовал прекратить над ним истязания.

Шеф столичных "жандармов" капитан Кондратин объявил собравшимся у ворот приемника-распределителя, что Виктор Гончар добровольно прекратил голодовку, пьет чай с сухариками и просил передать ему йогурт и батон. И дал слово офицера (!), что это правда. Но какова цена слова жандармского офицера, не имеющего понятия о чести?

Как оказалось, Виктора Гончара пытались насильно вывести из голодовки. Об этом Виктор Гончар заявил по телефону лично своей жене. Администрация спецприемника, попирая Конституцию, отказалась допустить к Виктору Гончару адвоката и лишь после многочисленных требований разрешила Зинаиде Гончар поговорить с мужем по телефону. Однако после слов Виктора Гончара о применении по отношению к нему насилия разговор был немедленно прерван.

У адвокатов и независимых медиков есть серьезные опасения, что на голодающего оказывалось воздействие при помощи психотропных препаратов. Именно поэтому к осужденному не допускали адвоката. Но, несмотря ни на что, Виктор Гончар сухую голодовку не прекратил, и по отношению к нему продолжали насилие, что является преступным нарушением Конституции нашего государства.

Арест председателя Центральной комиссии по выборам получил крайне нежелательный для режима международный резонанс, и белорусские власти распространяют сведения, что якобы Виктор Гончар арестован за неуважение к суду, выразившееся в неявке в суд (!?). Это — ложь! Виктор Гончар 25 февраля, когда были незаконно схвачены члены Центральной комиссии, в кабинет судьи Зенькевич не входил и повестку о явке в суд не получал. Я тому свидетель. По закону у милиции нет права принудительной доставки в суд. Но 1 марта его не только без судебной повестки доставили к судье в полицейский участок, но и провели закрытый (чрезвычайный) суд. Трое омоновцев силой держали меня, не допуская на судебный процесс по делу председателя Центральной комиссии по выборам.

Арестовывая Виктора Гончара, ему не дали возможности как следует одеться. Я сидел в этой 13-й камере и свидетельствую, что только два свитера и нижнее теплое белье позволяют уснуть в этой камере ночью. Это значит, что Виктор Гончар не только голодал, но и практически был лишен сна.

Валерий ЩУКИН.

P.S. ***Срок ареста у Виктора Гончара заканчивается в 14 часов 11 марта, то есть сегодня. Мы надеемся, что этот мужественный человек одно из первых интервью после выхода на свободу даст "Народной воле".***

Взгляд журналиста

Виктор Гончар, председатель Центральной комиссии по выборам президента, созданной депутатами Верховного Совета 13-го созыва, блестяще провел ряд организационных мероприятий, был арестован исполнительной властью, объявил в тюрьме сухую голодовку. Психологическое давление со стороны тюремных властей, а также их попытку "принудительного кормления" Виктор Иосифович выдержал. Более того, оказалось, что он действительно готов умереть ради свободной и независимой Беларуси. А это значит, что отныне первому президенту Республики Беларусь придется нелегко.

Михаил ПОДОЛЯК

Самопожертвование-99

Можно долго рассуждать на тему, что за государство пытается построить Александр Григорьевич Лукашенко. Как известно, ему не захотелось двигаться по пути дальнейших демократических преобразований и рыночных реформ. Оказалось, что у его команды нет достаточных интеллектуальных и материальных ресурсов. Спекулируя на ностальгии по "славным социалистическим временам", ему пришлось пообещать вернуть все советское на круги своя. В итоге Беларусь разделилась как бы на две половины. А Лукашенко обзавелся собственным устойчивым электоратом, а также восстановленной во власти и жаждущей реванша эксcоветской номенклатурой. Впрочем, воссоздать Советский Союз в пределах одной республики ему также не удалось — слишком миролюбивое государство досталось Александру Григорьевичу, слишком бездарная команда оказалась в подчинении.

Воистину, Виктор Гончар наконец-то осушил политическое болото. Сегодня уже абсолютно ясно — кто из нас способен идти до конца. И не важно, к какому лагерю принадлежит тот или иной политик. Более того, оказалось, что не только президент, но и иной чиновник готов сегодня смертным боем уничтожать инакомыслящих. То есть тех, кто посягнул на их привилегии и вседозволенность. На самом деле, для Беларуси уже стало нормой, когда человека отправляют в тюрьму за высказанное желание жить в человеческих условиях, а не рабствовать в пользу избранных. Удивительно другое. Гончар не просто острый политик из оппозиции. Это человек, которому в свое время белорусский народ ДОВЕРИЛ право представлять его интересы в законодательном органе. Гончара знают в Европе и в России. Лукашенко решил посадить его на цепь.

Тем не менее Виктор Иосифович вначале победил по меньшей мере лень и безразличие своих коллег по парламенту — они наконец-то согласились объявить дату очередных президентских выборов. Затем он развил слишком бурную деятельность по организации территориальных и центральных избирательных комиссий, чтобы все это весьма смущало власть. "Талерантнасць и памяркоўнасць" постепенно превращались в карающую принципиальность и самоотверженность. Само собой, Виктора Гончара не следует причислять к неким политическим мессиям. Да он, собственно, никогда и не стремился реализовать собственные амбиции, пытаясь забраться в президентское или премьерское кресло. Он всего лишь, наконец, хочет добиться соблюдения белорусских законов. Единственное его желание — это установление абсолютного верховенства Конституции-94. Бросив его в застенки, власть тем самым подчеркнула, что закон — понятие весьма относительное и в наших условиях весьма избирательно действующее.

Противостояние Лукашенко—Гончар — таков нынче лейтмотив политического сезона. И если первый уже доказал свои способности, создав завершенную систему тотального страха и чиновничьего беспредела, то второй вполне готов постоять за Беларусь свободную. Если Гончар умрет непосредственно после голодовки или через какое-то время после нее (хотя, не дай Бог, этому случиться), то следует говорить не о новом президентском сроке Александра Лукашенко, а о новом противостоянии в обществе.

Собственно, репрессии против гончаровского ЦИКа доказывают, что конфликт между оппозицией и властью достиг-таки своей кульминации. Власть лихорадочно пытается укрепить пошатнувшиеся позиции, оппозиция вовсю пытается использовать политическую инициативу. Впрочем, оппозиция — это громко сказано. Кардинальным образом ситуацию изменил, можно сказать, всего лишь один человек, решивший по-настоящему бороться с марионеточным и лубочным режимом. Кто победит — станет ясно уже сегодня. По сути жизнь Виктора Гончара и есть тот рубеж, который отделяет нас от безлукашенковского завтра. Своеобразное мерило готовности белорусов изменить что-то к лучшему. Гончар сегодня — это уже не просто политик. Это скорее некий абстрактный символ.

Власть совершила непоправимую ошибку. Она позволила весьма решительному человеку доказать свою правоту. Машина подавления и репрессий оказалась не готова к его атаке. И как бы грязно отныне официальная пропаганда не поименовывала "выборы 16 мая", никто не поверит, что вполне благополучный человек готов пожертвовать собой всего лишь ради политического спектакля.

Сила поступка Гончара также в том, что он не стал апеллировать к массам или европейским наблюдателям, как это делают некоторые его коллеги по оппозиции. Он сам пошел до конца. Голодовка — это далеко не популизм и не желание заработать несколько политических баллов. Это выбор и выбор сложный, в какой-то степени фатальный. Быть может голодовка приведет к необратимым последствиям. Но разве свободная Беларусь во имя будущих поколений не стоит наших жизней?!

Ретроспектива

Депутат Верховного Совета 13-го созыва Андрей Климов (на фото справа) был арестован 11 февраля 1998 года. Слева — Виктор Гончар, депутат Верховного Совета 12-го и 13-го созывов, арестованный 1 марта 1999 года.
(Снимок сделан в марте 1996 года.)

Былы прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Чыгір сумняваецца ва ўзнікненні двоеўладдзя ў краіне

На думку былога прэм'ер-міністра Беларусі Міхаіла Чыгіра, развіццё палітычнай сітуацыі ў краіне наўрад ці прывядзе да двоеўладдзя. У інтэрв'ю расійскай "Общей газете" ён заявіў, што да гэтага справа не дойдзе ў святле "неаднаразовых заяў прэзідэнта, што ён не баіцца выбараў, гатовы хоць заўтра іх аб'явіць і ўпэўнены ў сваёй перамозе".

Па словах М.Чыгіра, які, як вядома, мае намер удзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах, прызначаных дэпутатамі Вярхоўнага Савета 13-га склікання на 16 мая бягучага года, аптымальным выйсцем маглі б стаць перамовы прэзідэнта і апазіцыі, падчас якіх быў бы знойдзены кампраміс.

Экс-прэм'ер прадугледжвае зрабіць усё, што ад яго залежыць, каб прадухіліць грамадзянскі канфлікт, які можа ўзнікнуць у выпадку ўзнікнення двоеўладдзя. "Ёсць таксама прадстаўнікі сілавых структур, якія мне сказалі: "Вы толькі дайце нам законнае абгрунтаванне, а мы ўжо самі давядзём сітуацыю да лагічнага завяршэння... Людзі стаміліся ад таго, як цяпер жыве Беларусь, і афіцэры — не выключэнне", — заявіў М.Чыгір. Адначасова ён паведаміў, што заручыўся падтрымкай "з боку людзей у пагонах".

Па словах М.Чыгіра, улады не аказваюць ціску на яго ці яго сям'ю пасля заявы аб намеры балаціравацца на прэзідэнцкую пасаду. "Удзячны ўладам, што гэтага не здарылася. І здзіўлены — такое магчыма толькі ў дэмакратычнай дзяржаве", — заявіў М.Чыгір.

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Гомельскае аддзяленне БХК патрабуе ад мясцовых улад спыніць праследаванне іншадумцаў

Савет Гомельскага аддзялення Беларускага Хельсінкскага камітэта накіраваў пратэст прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку, пракурору Гомельскай вобласці Уладзіміру Гаўрыльчыку і начальніку ўпраўлення КДБ па Гомельскай вобласці Мікалаю Караткевічу наконт "маючых месца выпадкаў шантажу, запужвання і звальнення грамадзян, якія стаяць на пазіцыях Канстытуцыі 1994 года".

Як адзначаецца ў пратэсце, праследаванні ў большасці сваёй накіраваны на людзей, якія бяруць удзел у кампаніі па выбарах прэзідэнта 16 траўня 1999 года і ўваходзяць у склад тэрытарыяльных выбарчых камісій. Дзеянні ўлад, заяўляе савет Гомельскага аддзялення БХК, супярэчаць Канстытуцыі, парушаюць пастанову Вярхоўнага Савета і Цэнтральнай камісіі па выбарах прэзідэнта, носяць антынародны характар, а значыць — не маюць тэрміну даўнасці. Прадстаўнікі БХК патрабуюць спыніць праследаванні і адмяніць санкцыі, прымененыя да іншадумцаў.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ, БелаПАН.

Факт

З 22 па 27 сакавіка ў Мінскім гарадскім спецыялізаваным дзіцяча-юнацкім цэнтры адбудуцца другія рэспубліканскія спаборніцтвы сярод дзяцей і падлеткаў па хакеі "Залатая шайба-99" на прызы прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. З гэтай нагоды старшыня аргкамітэта і ён жа другі сакратар ЦК так званага Беларускага саюза моладзі М.Орда падпісаў і разаслаў лісты ў розныя фірмы, салоны, арганізацыі з прапановай выступіць у ролі генеральных спонсараў...

Каментарый

Васіль ГРОДНІКАЎ

Падайце, грамадзяне, на "Залатую шайбу"...

Што ні кажыце, а ў лістах спадара Орды ёсць адпаведны шарм. Сапраўды, чым яшчэ заняцца дзецям і падлеткам, як не паганяць шайбу? А тут яшчэ надарыўся найвышэйшы стымул — прыз ад самога прэзідэнта рэспублікі, старшыні Нацыянальнага алімпійскага камітэта! А хлопцы ведаюць: "бацька" на прызы не скупіцца. Не ганаровыя граматы, не пахвальныя лісты, не пісьмы-падзякі, а падарунак можа быць нават з маркай "Самсунг", "Соні", "Кетлер-спорт", "Міцубісі", а то і "Джэнерал Мотарс"... Адным словам — узровень!

Вось шкада толькі, што дзеткі не ведаюць, што ў іхняга "дзядзькі прэзідэнта" шыш у кішэнях даўно начуе. Пэўна, абмялеў яго пазабюджэтны прэзідэнцкі фонд. А што вы думаеце? Колькі ўбухана грошыкаў на паездку амаль усёй сям'ёй і са шматлікай хеўрай набліжаных у Нагана, на будаўніцтва розных спартыўных залаў і пляцовак, адкрытых (невядома для каго) і закрытых (тут усё зразумела) кортаў і, ой, яшчэ туды, куды мы і не здагадваемся. Ну што тут зробіш: душа ў нашага прэзідэнта наросхрыст — размахнуўся так, што нават дзецям на "цукеркі" не засталося. Добра, што старэйшая "дзятва" пад бокам — БПСМ. Яны яшчэ маладыя і, калі верыць іх словам, то "любяць свайго маладога прэзідэнта". То чаму б ім не даказаць гэта не словамі, мітынгамі і шэсцямі, а канкрэтнай справай, скажам, грашыма. А робіцца гэта звычайна так: паклікаў "дзядзька" з "вертыкалі" якога-небудзь адказнага "пляменнічка" з БПСМ і гэтак ціхенька таму на вуха: "Трэба!" А той, падтрымліваючы традыцыю сваіх папярэднікаў, бойка адкажа: "Ёсць!".

І пайшла шапка па крузе: падайце... А ўзамен абяцанне: спонсары будуць занесены ў афіцыйныя спіскі (што гэта значыць — здагадваюся: на нейкі час да гэтых спонсараў забудуць дарогу падатчыкі-выкатчыкі, службы Дзяржкантролю і КРУ).

У паперы спадара Орды ёсць і яшчэ адна абяцанка-цацанка: "дадзенае мерапрыемства будзе шырока асвятляцца ва ўсіх СМІ Рэспублікі Беларусь, а таксама Дзяржаўнай тэлерадыёкампаніяй Расійскай Федэрацыі".

Во ўжо будзе траскатні, груку-стуку, літаўравага звону!

Але гэты каментарый мы свядома друкуем як адпаведны элемент какафоніі ў мяркуемых вось-вось адбыцца харавых спевах дзяржаўных СМІ і РТР у гонар мерапрыемства прэзідэнта, міласціна на якое, напэўна, ужо пачала паступаць у Белзнешэканамбанк. (Дарэчы, а чаму на РТР? А мусіць, першы канал Расіі ўжо да адказу забіты беларускай рэкламай...)

Так што, панове, спяшайцеся на заклік славутага БПСМ. Майце на ўвазе: актыўнасць і адносіны да гэтага мерапрыемства, па нашых звестках, узяты пад асаблівы кантроль, ну вы ведаеце каго.

P.S. *"Народная воля" не прэтэндуе на радок ў афіцыйным спісе актыўных спонсараў і рэкламадаўцаў. Але, перасіліўшы залішнюю сціпласць, просім улічыць, што мы адны з першых адгукнуліся на іх заклік і далі рэкламу высакароднай акцыі БПСМ у падтрымку гонару і годнасці першага прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у такі цяжкі для яго час!*

Кладзём і мы свой дар у выглядзе кавалка дарагой газетнай плошчы ў "шапку" БПСМ і просім за гэта не лічыць нас данайцамі!

Былы міністр унутраных спраў Юрый Захаранка выступіў ініцыятарам стварэння Саюза афіцэраў Беларусі

Ён лічыць, што афіцэрскі корпус краіны апынуўся не абароненым ад самавольства ўлад і вышэйшых чыноўнікаў. Па яго словах, аператыўныя органы МУС, якія закліканы змагацца са злачыннасцю і забяспечваць бяспеку грамадства, кінуты на барацьбу з іншадумствам, што "супярэчыць нават існуючаму закону аб міліцыі". Адной з задач САБ, на думку генерала Захаранкі, якраз і стане абарона тых, хто адмовіцца выконваць супрацьзаконныя загады. Арганізацыя будзе дапамагаць сваім членам у афармленні і падачы іскавых заяў, падтрымліваць сувязі з міжнароднымі арганізацыямі, у прыватнасці — з прафсаюзам паліцэйскіх, актыўна выкарыстоўваць магчымасці прэсы, пісьмовыя звароты да вышэйшых вайсковых і міліцэйскіх чыноўнікаў.

"Ні для кога не сакрэт, — падкрэсліў былы міністр унутраных спраў, — што з радоў МУС пайшлі маладыя лейтэнанты, капітаны, маёры менавіта па матывах палітычных, каб захаваць свой гонар і годнасць". Аб'яднаўшы іх у арганізацыю, мы "створым рэзерв для замены ў хуткім будучым тых, хто забыўся пра афіцэрскі абавязак, адзначыў Юрый Захаранка.

Юрый КУЗНЯЦОЎ, БелаПАН.

Краткая история ЦИКа

10 января — депутаты Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва приняли решение "в соответствии с Конституцией 1994 года, а также согласно соответствующим нормам Закона Республики Беларусь "О выборах Президента Республики Беларусь" назначить дату первого тура выборов президента на 16 мая текущего года".

10 января — утвержден поименный состав членов Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь; председателем комиссии утвержден Виктор Гончар.

20 февраля — депутаты Верховного Совета 13-го созыва утвердили план мероприятий по подготовке и проведению выборов президента Республики Беларусь.

21 февраля и далее — начата работа по формированию территориальных избирательных комиссий; Виктор Гончар предложил представителям местной исполнительной власти оказать ЦИКу необходимую помощь на данном этапе.

25 февраля — формирование территориальных комиссий в шести белорусских регионах успешно завершено; во время проведения очередного заседания ЦИКа в кафе "Колизей" все члены комиссии были арестованы столичным ОМОНом.

26 февраля — территориальные комиссии приступили к формированию участковых избирательных комиссий.

1 марта — в 13.00. Виктор Гончар был насильственно препровожден в РОВД Ленинского района, где получил 10 суток административного ареста. После суда Виктора Иосифовича доставили в следственный изолятор на улице Окрестина. В этот же день Центральная комиссия по выборам президента зарегистрировала в установленном законом порядке "инициативные группы граждан по выдвижению М.Чигиря и З.Позняка". После заседания ЦИК в полном составе прибыл в суд Ленинского района. А.Гуринович, Б.Гюнтер, С.Ободовский были приговорены к 5 суткам заключения. Остальные отделались крупными денежными штрафами.

1 марта — Виктор Гончар объявил сухую голодовку в знак протеста против своего задержания и задержания других членов ЦИКа. Как известно, сухая голодовка чревата резким обезвоживанием организма и в течение 7—8 дней может привести к гибели человека.

1—9 марта — за немедленное освобождение Виктора Гончара высказались практически все неправительственные организации и оппозиционные политические партии Беларуси; в поддержку председателя Центральной комиссии по выборам президента выступили ряд видных политических деятелей России, европейских стран. Специальное заявление с требованием освободить Виктора Гончара сделал госдепартамент США;

6 марта — послание председателя ОБСЕ Кнута Волебэка президенту А.Лукашенко, где указывается на недопустимость подобного обращения с Виктором Гончаром.

2—10 марта — Гончар по-прежнему голодает. По поступающей информации, предпринимаются попытки принудительного кормления. Есть подозрения, что Гончара "накачивали" транквилизаторами.

11 марта — окончание срока ареста.

Владимир ВОЛАНИН.

Закон як дышла...

Як зарэгістравалі кандыдатам у дэпутаты Леаніда Толаха

Усім вядома, як прымаўся закон аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў. Там ёсць артыкул, які забараняе рэгістраваць кандыдатамі тых грамадзян, якія маюць адміністрацыйнае пакаранне ў судовым працэсе. Закон прыняты, але не дзейнічае. Дакладней, дзейнічае ў адносінах да дэмакратаў, а наменклатуру ён не чапае. Так, у г.п.Гарадзішча зарэгістраваны кандыдатам у мясцовы Савет Леанід Паўлавіч Толах. У мінулым годзе за парушэнне экалагічнага заканадаўства ён аштрафаваны на 1,5 мільёна рублёў, але плаціць адмовіўся. Тады экалагічная служба падала на яго ў суд, і суд прызнаў Л.Толаха вінаватым. Па законе шлях у мясцовыя органы яму закрыты. Але Л.Толах з'яўляецца старшынёй пасялковага Савета і зноў дамагаецца гэтай пасады. У Баранавіцкім раёне ўсе пра гэта ведаюць, але маўчаць. Лічу, што такіх фактаў па Беларусі нямала. Усё гэта сведчыць, што мы жывём у краіне беззаконня.

Павел ПОЛЯК, старшыня Баранавіцкай раённай арганізацыі БСП.

г.п.Гарадзішча Баранавіцкага р-на.

Надвор'е

11 і 12 сакавіка на тэрыторыі рэспублікі захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е. 11-га — на большай частцы тэрыторыі, а 12-га — месцамі па рэспубліцы ападкі, пераважна снег; на дарогах галалёдзіца. Вецер паўднёва-ўсходні, з пераходам на паўночна-заходні, 5—10 м/с, 11-га — парывы да 14 м/с. Тэмпература паветра ўначы — -1...-6, удзень 11-га — -2...+3, 6-га — 0...+5.

Пр. Парфірыя, Севасцьяна. К. Бенядзікта, Канстанціна.

САКАВІК
11
'99 ЧАЦВЕР

Усход 6.34
Заход 18.06
Даўж. дня 11.32

Апошн. квадра 10 сакавіка
Усход 3.50
Заход 12.02

Надоело!

Один с сошкой, а семеро с ложкой

Из-за различных контролеров ганцевичским хозяйственникам некогда работать

— Это же не работа, а какое-то мучение, — говорили мне работники Ганцевичского сельского комбината панельного домостроения концерна "Белмелиоводхоз". — Что ни день, — промпредприятие навещает очередной контролер, ревизор. Каждый норовит найти хотя бы какую-нибудь мелочевку, чтобы урвать с нас деньги, наложить штраф. А недавно в районе высадился "десант" чиновников Барановичского межрайонного комитета государственного контроля численностью более десяти человек сроком на два месяца. Да такого обилия контролирующих не было даже в посткоммунистическое время.

Я был свидетелем любопытной картины. Владимир Григорян в должности начальника управления сельского хозяйства и продовольствия Ганцевичского райисполкома считанные месяцы — до этого работал председателем колхоза "Парижская коммуна". Не позавидуешь новому руководству АПК района: на последнем месте в области по производству сельхозпродукции, масса нерешенных проблем и подготовке к севу. Вместо конкретной работы он с утра [illegible] организации и предприятия — приезжих контролеров требовалось обеспечить на весь день [illegible] легковыми автомашинами вместе с сопровождающими. И так на протяжении двух месяцев...

Парадоксально, но факт: по словам специалистов рыбхоза "Локтыши", колхозов "Возрождение", имени Калинина, имени Кирова незадолго до проверки в хозяйства нагрянули представители налоговой инспекции, КРУ, банка, госстехнадзора, госпожнадзора — организаций, наделенных правом наказывать рублем. Хорошо бы, приехали в одно время — так нет же, кому как удобно. И хотя серьезных нарушений контролирующие должностные лица не нашли, рабочее время было "украдено".

Михаил Бобко, генеральный директор районного объединения "Агропромсервис" является членом райисполкома. По его полномочиям никогда прежде ему не приходилось сталкиваться с таким обилием разного рода контролеров, ревизоров, инспекторов, которые [illegible] объединение [illegible] АПК в последнее время [illegible] проверки: службы госконтроля, налоговой инспекции, банка, центра стандартизации и метрологии, ведомственных ревизоров, пожарников, госсельтехнадзора, санэпидемстанции. Это означает, что вместо выполнения своих прямых обязанностей специалистам районного "Агропромсервиса" пришлось не только давать пояснения по [illegible] соответствующие документы, а часами вводить контролеров в "курс дела", рассказывать о специфике работы объединения в рыночных условиях. После отъезда "гостей" остались массы своих предписаний, инструкций, напоминаний.

К примеру, контролеры Барановичского межрайонного Комитета государственного контроля во главе с его председателем г-жей Носковой на протяжении двух месяцев (февраль и март) проверяют организации и предприятия АПК района на предмет целевого использования бюджетных средств.

Почему же столь пристальному вниманию контролирующих органов подвергся Ганцевичский район? Неужто здесь много казнокрадов? Кто в государственных структурах регулирует эту армию контролеров? — спрашивал я у руководителей районной "вертикали", опытных хозяйственников, юристов.

Каждый на поставленные вопросы отвечал по-своему. Но большинство склонны считать, что, во-первых, нынче разных контролирующих контор во много раз больше, нежели в постсоветское время. Во-вторых, когда, кому приказать ревизовать, — дело ума самих ревизоров. "Проверять — не хлеб растить", — говорили мне в колхозе имени Кирова, имея в виду тот факт, что контролирующим во все времена было легче, чем работать в поле, на ферме, в лесу. Ведь вся эта армада живет (и неплохо живет) за счет казны, на деньги налогоплательщиков. Конечным результатом труда контролеров является обилие всевозможных предписаний, актов, справок, указаний. [illegible]

Но не в них главная беда. Глубинный Ганцевичский район расположен в полесском регионе таким образом, что постоянно подвергается различным природным катаклизмам. На его территории часто горят осушенные торфяники, поднимаются пыльные бури, посевы [illegible]. Прошлым летом, к примеру, урожай [illegible].

Вот почему 1 апреля 1998 года правительство приняло постановление №514 "О первоочередных мерах по ускорению развития ряда районов республики, находящихся в худших природно-климатических, экологических и экономических условиях". Среди других районов в нем назван и Ганцевичский.

Документ, в частности, предусматривает оказание отстающему району [illegible] с большим опозданием. Зато проверяющих [illegible]. Причем каждый очередной контролер требует к себе повышенного внимания, автомашину для разъездов по району, составления различных справок. Кстати, [illegible] случая, чтобы кто-нибудь из "гостей" помог АПК района [illegible] к весне. Например, разобрался бы в причинах срывов [illegible] сельхозтехники, топлива, семян, минеральных удобрений. Наказать рублем экономически [illegible] район — дело не хитрое, [illegible] сельхозпроизводство. Вот и получается: один с сошкой, а семеро...

Только не такой помощи ждут в глубинном полесском районе. От проверяющих — нет жизни. Людям надоело!

Александр МИХАЙЛОВ.
Ганцевичский район.

Стоп-кадр

Символы советской эпохи на фасаде одного из зданий на ул.Свердлова в Минске.
Фото IREX/ProMedia.

Еўропа дапаможа нам праклaсці дарогі

Падрыхтоўка да асваення крэдыту Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця пачалася ў Камітэце па аўтамабільных дарогах пры Міністэрстве транспарту. Прадстаўнік камітэта Аляксандр Чарнышэвіч заявіў карэспандэнту БелТА, што прынцыповая згода на яго выдзяленне ўжо атрымана.

Гэта будзе ўжо другі такі крэдыт. Першы — у памеры 45 мільёнаў экю — атрыманы ў мінулым годзе і затрачаны на пракладку дарогі Брэст — граніца Расійскай Федэрацыі на ўчастку ад Мінска да Івацэвічаў. Новы крэдыт плануецца выкарыстаць у асноўным для пракладкі аб'язных дарог вакол буйных прамысловых цэнтраў Беларусі.

Адзначыўшы, што Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця праяўляе ўвагу да гэтай праблемы, Аляксандр Чарнышэвіч у той жа час выказаў папрок у адрас беларускіх банкаў, якія з аднадушнай абыякавасцю ставяцца да дарожных праектаў. Нягледзячы на неаднаразовыя заклікі да ўзаемнага супрацоўніцтва, справа так і не зрушылася з месца.

Алег ШВЕДАЎ.

Опытные образцы уже проходят испытания

Установка портативных кассовых аппаратов в автобусах, обслуживающих пригородные и междугородные маршруты республики, должна была начаться еще в минувшем году. Однако этот процесс "заморозили" финансовые трудности, поскольку необходимые транспортникам кассовые аппараты производят литовцы соседи и, стало быть, на их приобретение нужна дефицитная валюта. Впрочем, в Минтрансе республики не стали ломать голову над тем, где ее раздобыть, а поставили перед отечественными предприятиями задачу — разработать и изготовить белорусские аналоги портативных кассовых аппаратов.

Решить проблему взялись минское научно-производственное объединение "Интеграл" и новополоцкий завод "Измеритель". Они уже изготовили опытные образцы, которые сейчас проходят испытания. В случае успеха уже во второй половине нынешнего года планируется наладить серийное производство отечественных портативных кассовых аппаратов. Тем самым будет сделан еще один шаг в освоении импортозамещающей продукции.

БелТА.

Хоспис поддерживает родителей

Белорусский детский хоспис, который действует в рамках мини-проекта "Белорусский детский хоспис" при поддержке Программы развития ООН (ПРООН) в Республике Беларусь 14 марта проводит День семьи. Эта акция, которая пройдет в Минском международном образовательном центре (ММОЦ), организована для родителей, имеющих тяжело больных детей, которые находятся под опекой Хосписа. В программе встречи состоятся концерт, поздравления мам, конкурсы и сладкий стол.

По материалам Представительства ООН в Республике Беларусь.

Валюту под замок?

Большую экономию валютных средств предприятиям Минстройархитектуры и концерна "Беллесбумпром" дала работа по реализации межотраслевой программы Фурнитура". Теперь широкую гамму мебельной фурнитуры, замочно-скобяных и других изделий, закупаемых раньше за рубежом, начали выпускать белорусские предприятия.

Как сообщили корреспонденту БелТА в пресс-службе Министерства промышленности, новое производство в рамках реализации межотраслевой программы освоено на Гомельском станкостроительном заводе имени Кирова, Оршанском инструментальном, молодечненском радиозаводе "Спутник" и на "Могилевлифтмаше".

Лилия КРАПИВИНА.

Трагедыя ў цэху

Трагічныя вынікі мела аварыя, што здарылася ў магілёўскім цэху па выпуску лабавога шкла для аўтамашын. Гэта вытворчасць належыць прыватнаму прадпрымальніку Васілю Сярэбранікаву. У працэсе работы сарвалася накрыўка аўтаклава, дзе пад высокім ціскам і па спецыяльнай тэхналогіі выраблаяецца шкло. У выніку загінуў чалавек. Як лічаць спецыялісты, аварыя здарылася з-за парушэння тэхналогіі і тэхнікі бяспекі. Падрабязнасці яе высвятляе пракуратура Ленінскага раёна Магілёва.

Мікалай НАЗАРОВІЧ.

Адкрытым тэкстам

Пра лёс Аграрнай партыі

"Народная газета" 20 лютага г.г. надрукавала пісьмо групы актывістаў Аграрнай партыі. Яны пішуць пра лёс сваёй партыі. Маўляў, так усё пачыналася добра і так дрэнна закончылася. І прапануюць яе адрадзіць. Але ў пісьме няма сур'ёзнага аналізу, чаму Аграрная партыя апынулася ў заняпадзе. Усю віну за гэта яны ўскладваюць на кіраўніцтва партыі, і ў першую чаргу на Сямёна Шарэцкага. Абвінавачанні ў стылі 37-га года: двурушнікі, здраднікі, шкоднікі і г.д.

Скажу адкрыта: падпісантам пісьма не хапае шчырасці. На самай справе галоўны ўдар па Аграрнай партыі нанёс зусім не Сямён Шарэцкі, а Аляксандр Лукашэнка падчас так званага рэферэндуму 1996 года. Ён паставіў пытанне рубам: ці я, ці Аграрная партыя? І большасць чыноўнікаў АПК і старшынь калгасаў падтрымалі Лукашэнку, каб захаваць свае пасады. У такой сітуацыі яны адракліся ад сваёй партыі.

На лёс Аграрнай партыі паўплывала і гісторыя яе ўтварэння. Калі найбольш інтэлектуальная частка арганізатараў партыі хацела зрабіць яе сродкам рэформы калгасна-саўгаснай сістэмы, то большая частка чыноўнікаў АПК і старшынь калгасаў ставілі сваёй мэтай абараніць гэтую сістэму і захаваць сваю кармушку. Цяпер відавочна, што кіраўніцтва Аграрнай партыі выбрала правільны курс, але прэзідэнт не дазволіў правадзіць рэформу АПК, а першых рэфарматараў (В.Лявонава, В.Старавойтава) кінуў у турму. У выніку калгасная сістэма прыведзена да поўнага развалу. Фактычна Аграрная партыя памірае разам з калгасамі. І гэта заканамерны працэс.

На мой погляд, усе разумеюць, што адрадзіць Аграрную партыю немагчыма. Але падпісанты паднялі гэтую тэму, каб у чарговы раз выказаць сваю аддансць рэжыму і абліць брудам старшыню Вярхоўнага Савета Сямёна Шарэцкага. Момант выбраны не выпадкова. 10 студзеня дэпутаты Вярхоўнага Савета 13-га склікання прызначылі на 16 мая выбары прэзідэнта і зацвердзілі Цэнтральную камісію па выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Утвораны тэрытарыяльныя камісіі. У справе ўдзельнічаюць ужо тысячы людзей. І рэжым захваляваўся. З аднаго боку, ён пачаў акцыі пераследу і запалохвання, а з другога — ідэалагічную апрацоўку электарата. Пісьмо аграрнікаў — адзін з элементаў гэтай апрацоўкі. Той факт, што першым названае пісьмо падпісаў Шыманскі, лукашэнкаўскі рэдактар "Народнай газеты", яскрава пацвярджае, адкуль ногі растуць.

Ёсць і яшчэ адна акалічнасць. Пісьмо на поўную газетную паласу, але там падпісанты ні словам не абмовіліся пра лёс членаў Аграрнай партыі Васіля Лявонава і Васіля Старавойтава. Нават лідэр Аграрнай партыі Расіі М.Лапшын звярнуўся да А.Лукашэнкі з просьбай змяніць меру ўтрымання, выпусціць іх з-пад стражы. А свае сябры па партыі прамаўчалі. І гэта сведчыць пра амаральнасць аўтараў пісьма. Хаця якая можа быць мараль у халуёў рэжыму.

Яўген ЛУГІН, старшыня Беларускай сялянскай партыі.

Позиция

На Беларуси, получается, действуют чрезвычайные суды?

В Республике Беларусь сложилась неординарная ситуация — действуют два схожих по функциям государственных органа — Центральная комиссия по выборам и проведению республиканских референдумов во главе с г-жой Ермошиной и Центральная комиссия по выборам президента Республики Беларусь во главе с г-ном Гончаром.

В первый день весны 1999 года правящий режим продолжил серию закрытых судебных политических процессов над членами комиссии, возглавляемой В.Гончаром, начатых под усиленной охраной роты ОМОН 25 февраля 1999 года. Тем самым грубейшим образом попран Основной Закон государства, провозгласивший открытое разбирательство дел во всех судах (статья 114 Конституции).

Членов Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь судили чрезвычайным судом, создание которых запрещено Основным Законом (статья 109 Конституции). И хотя суд этот официально чрезвычайным не назван, однако все признаки чрезвычайщины налицо:

— судебные процессы начались без адвоката, свидетелей защиты, представителей общественности и прессы, чему препятствовали десятки солдат из спецотряда полиции и такое же количество сотрудников спецслужб и старших офицеров полиции;

— проводились судебные заседания не в здании суда, а в полицейском участке, что противоречит Основному Закону, провозгласившему независимость судьи и запрещающему какое-либо вмешательство в деятельность судей по отправлению правосудия (статья 110 Конституции);

— распорядительное заседание — (статья 224 УК, подготовка к рассмотрению дела — статья 255 КоАП) судом не проводилось;

— без санкции прокурора милиция избрала меру пресечения в отношении обвиняемых — содержание до суда под стражей;

— обвиняемых доставлял в зал суда вооруженный конвой, что является грубейшим нарушением Кодекса об административных правонарушениях. Милиция не имеет права при инкриминировании обвиняемому административного правонарушения принудительно доставлять его в суд без постановления на то судьи (статья 247 КоАП).

Члены Центральной комиссии по выборам президента Республики Беларусь потребовали политические процессы прекратить, а должностных лиц, виновных в образовании чрезвычайного суда и других нарушениях Конституции, привлечь к ответственности.

Реакция Верховного суда, Прокуратуры республики, Минюста на вопиющий факт нарушения Конституции государства и Всеобщей декларации прав человека пока неизвестна.

Никита ПИГУЛЬ.

Праблема

Корань жыцця: тэст на дальтанізм

Даведка "Народнай волі".

Жэньшэнь — адна з самых папулярных у свеце раслін, якая ў жывой прыродзе расце толькі ў Карэі, Кітаі і далёкаўсходняй сібірскай тайзе. Цуда-корань лічыцца выдатнейшым лекавым сродкам для людзей, якія жывуць у зоне, забруджанай радыенуклідамі. Пяць стагоддзяў таму жэньшэнь прымяняўся ў тыбецкай медыцыне. Звесткі пра яго шырокае лячэбнае ўздзеянне сустракаюцца ў даведніках кітайскай медыцыны, напісаных два-тры стагоддзі таму.

Жэньшэнь паляпшае сон, апетыт, кровазварот, узмацняе мужчынскую патэнцыю, павышае працаздольнасць, абвастрае чуллівасць зроку, узбуджае эндакрынны апарат, стварае неабходны ўзровень гармонаў у крыві, разбурае пухліны, ліквідуе неспакойны стан псіхікі, аказвае станоўчае ўздзеянне на арганізм пры ўсялякіх атручваннях, цяжкім дыханні.

Усходняя медыцына таксама сцвярджае, што прэпараты жэньшэню садзейнічаюць прадаўжэнню жыцця і маладосці, у сувязі з чым іх прызначаюць не толькі людзям хворым і аслабленым, але і здаровым пасля 40-гадовага ўзросту.

Клятва над труной

Георгій Віаленцій яшчэ са студэнцкіх часоў цікавіўся лекавымі раслінамі, але асабліва яго вабіў жэньшэнь. У яго была мара — вырасціць далёкаўсходні "корань жыцця" на беларускай зямлі. Будучы ўжо галоўным аграномам Мінскай фабрыкі гародніны, ён недзе знаходзіў адрасы гаспадарак, якія вырошчвалі жэньшэнь, нястомна пісаў туды лісты з просьбай даслаць яму расаду. Але адказаў адтуль чамусьці не дачакаўся...

І ўсё ж такі ў 1986 годзе Георгій Іванавіч разам з былым дырэктарам дзяржаўнага прадпрыемства саўгаса "Мінская фабрыка гародніны" Адольфа Кашэўскага арганізаваў першую на Беларусі прамысловую плантацыю жэньшэню. "Муж казаў, што ў той час на небе, відаць, было правільнае спалучэнне зорак, — узгадвае Ірына Віаленцій, лаўрэат нацыянальнай прэміі Генры Форда, член метадычнага савета жэньшэневодаў пры Тыбердынскім заказніку, кіраўнік рэгіянальнай групы жэньшэневодаў Беларусі. — Праз Вярхоўны Савет мы даведаліся каардынаты саўгаса "Жэньшэнь", што на Далёкім Усходзе. Георгій адразу туды паляцеў. Але трэба было ж такому здарыцца — у той год ураджай жэньшэню ў калгасе загінуў, і там не маглі падзяліцца з беларусамі ні насеннем, ні расадай..."

Аматараў экзатычнай расліны выручыла суседняя занальна-вопытная станцыя: там ім прадалі сто тысяч штук расады і 32 кілаграмы насення. З гэтага, уласна кажучы, і пачалася жэньшэневая эпапея...

Аднак аднаго жэньшэню Георгію Іванавічу было мала. Ён часта лятаў на Далёкі Усход, хадзіў у тайгу. Адтуль пачаў прывозіць на Беларусь усялякія экзатычныя расліны. Дзякуючы яму, на нашу зямлю "пераехалі" элеутэракок, лімоннік, аралія манчжурская, заманіха. Некаторых відаў прывезеных ім раслін не было нават у Батанічным садзе. Паралельна Георгій Іванавіч стварыў калекцыю ўласна беларускіх лекавых раслін, занесеных у Чырвоную кнігу.

Здавалася б, усё ідзе добра. З дваццаці сотак сабралі больш за тону свежага кораня жэньшэню. Палову прадалі і... выручылі пяць мільёнаў рублёў (па тым часе) чыстага прыбытку. "На той час фабрыка на гародніне таксама зарабіла пяць мільёнаў. А ў нас гэта быў толькі першы ўраджай! — расказвае Ірына Канстанцінаўна. — Тады мы наіўна спадзяваліся, што не толькі дапаможам хворым, але і выправім сваё фінансавае становішча".

Аднак з цягам часу высветлілася, што дзіўны корань жыцця дзяржаве не патрэбны. На складах плантацыі былі залежы кораня, а людзі паміралі ад няхваткі лекаў. Георгій Іванавіч няспынна "стукаў" у зачыненыя дзверы. Ён амаль бясплатна прапаноўваў "залаты корань" інвалідам, дзецям, пацярпеўшым ад чарнобыльскай аварыі. Тлумачыў чыноўнікам, што жэньшэнь — высакаякасны прыродны біястымулятар, які здымае стомленасць, павышае фізічную і разумовую працаздольнасць, стымулюе жыццёвы тонус і робіць чалавека бадрэйшым. Што трэба наладзіць выпуск прэпаратаў з беларускага жэньшэню: па-першае, такія лекі абыходзіліся б значна танней, па-другое, колькі б валюты сэканомілі!.. У адказ — абыякавая цішыня...

Стоячы над яго труной, жонка і дачка паабяцалі, што распачатая Георгіем Віаленціем справа не загіне...

Другое жыццё

Праз некалькі год імем чалавека, стварыўшага унікальную плантацыю жэньшэню і іншых лекавых раслін, назвалі "Лекавы сад Віаленція". Але...

"Жэньшэнь па-ранейшаму быў нікому не патрэбны. У 1995 годзе большасць людзей Беларусі яшчэ толкам не ведала, што такое жэньшэнь, — гаворыць Ірына Канстанцінаўна. — Літаральна праз некалькі тыдняў пасля смерці мужа я пачала праводзіць сярод народа так званую адукацыйна-асветніцкую дзейнасць. Будучы ў адпачынку, чытала ў аўтобусах лекцыі пра жэньшэнь, распавядала пра яго ў цягніках з радыёрубкі машыніста. Саўгас выпісваў для рэалізацыі супрацоўнікам плантацыі невялікую колькасць жэньшэню, яны ездзілі да сваякоў на вёску, расказвалі ім пра цудадзейныя якасці далёкаўсходняй расліны, тыя дзяліліся пачутым са сваімі знаёмымі і г.д. Праз некалькі гадоў я адчула, што людзі пачалі больш актыўна цікавіцца не толькі жэньшэнем, але і народнай медыцынай увогуле.

Увосень пазамінулага года мы нават не паспявалі пастаўляць свежавыкапаны корань у аптэку. Закупаў у нас жэньшэнь і Барысаўскі завод "Белмедпрэпараты". Праўда, па смешных цэнах. У нас не было магчымасці развівацца. Мы наогул не ведалі, як выжыць..."

Пытанне, як зберагчы плантацыю Віаленція, актуальнае і сёння. У гэтым годзе, напрыклад, амаль усе прыцяняльныя збудаванні прыйшлі ў заняпад. Іх трэба рэканструяваць. Глеба хворая. Каб яе аздаравіць, патрэбны тэрмін, ядахімікаты прымяняць нельга. З гэтай нагоды пасевы жэньшэню з шасці гектараў прыйшлося скараціць да трох. "Калісьці плантацыю на свае грошы арганізоўвала фабрыка гародніны. Тады ёй было не ў цяжар нас утрымліваць. Але цяпер грошай ледзь хапае на дызпаліва і энергарэсурсы, — скардзіцца Ірына Канстанцінаўна. — Калі сёлета пад жэньшэнь не завязуць сто тон торфу, ён загіне. Але гэта нікога не хвалюе. Перад фабрыкай гародніны пастаўлена канкрэтная задача: забяспечыць насельніцтва гароднінай. Яна гэтую задачу паспяхова выконвае. А мы працуем па астаткавым прынцыпе..."

Патрыятызм наадварот

"Нядаўна прэзідэнт нібыта разгарнуў кампанію па забяспячэнні насельніцтва лекамі ўласнай вытворчасці. Пры добрай дзяржаўнай палітыцы на базе нашай плантацыі можна было б арганізаваць доследную станцыю па лекавых раслінах, — разважае Ірына Канстанцінаўна. — Тым больш што на плантацыі Віаленція вырошчваецца больш за 200 відаў рэдкіх лекавых раслін. Аднак з іх у дзяржаўны рэестр занесена толькі каля 60. Астатнія, хоць і паспяхова прымяняюцца ў народнай медыцыне, чамусьці лічацца недазволенымі ці нефармакапейнымі. У сваёй "Зялёнай аптэцы" мы гандлявалі ўсімі відамі рэдкіх раслін, якія ў нас вырошчваюцца. Наш доктар альбо дактары з паліклінікі выпісвалі лекавыя рэцэпты, а нашыя фармацэўты на аснове іх рабілі лекавыя зборы. Міністэрства аховы здароўя, даведаўшыся пра гэта, адабрала ў нас ліцэнзію на права гандлю ўсімі лекавымі раслінамі. А ў дактароў, якія выпісвалі рэцэпты, сказалі, трэба паадбіраць дыпломы. У аптэку ж па сённяшні дзень прыязджаюць людзі, якія амаль на каленях просяць прадаць ім тую ці іншую лекавую траўку. Адабраўшы ліцэнзію, кіраўніцтва Мінздрава не падумала, што тым самым штурхае людзей на кірмаш. Там без усялякага кантролю можна набыць розныя лекавыя расліны. Праўда, дзе яны збіраліся, ці прайшлі радыенуклідны кантроль — невядома...

Часам у мяне складваецца ўражанне, што ў чыноўнікаў ад медыцыны няма жадання вывучаць гаючыя якасці нефармакапейных лекавых раслін. Некаторыя з іх кажуць: маўляў, вы сваімі травамі людзей атруціце... Канешне, калі вельмі захацець, заўсёды знойдзеш, чым атруціцца. Аднак на той свет людзі часцей адпраўляюцца пры дапамозе таблетак!..

Напрыклад, у мінулым годзе да нас прыязджаў прафесар з Масквы. Сказаў, што палын — божае дрэўца, якое расце на нашай плантацыі, — добры сродак пры анкалагічных захворваннях. Але афіцыйна гэты від палыну на Беларусі лічыцца нефармакапейным. Сёмая клінічная бальніца купляла ў нас траву гаранку японкую, настоем якой лячылі ў жанчын бясплоддзе. Калі пра гэта даведаліся чыноўнікі з Мінздрава, сказалі, што калі стане вядома, хто канкрэтна з дактароў закупляў, — адбяруць дыпломы... Настой нефармакапейнай травы ахінацэі пурпурнай — дзіўны сродак супраць грыпу. Але зарэгістраваны ў яе толькі свежыя карані. Аднак гэтую ж молатую траву за мяжой прадаюць у капсулах, і там яна лічыцца выдатным лекавым сродкам... Як гэта зразумець?"

Нядаўна Ірына Канстанцінаўна адправіла на імя прэзідэнта тэлеграму з просьбай дазволіць адкрыць эксперыментальную аптэку, дзе пад адпаведным кантролем спецыялістаў ажыццяўляўся б гандаль усімі лекавымі травамі, якія паспяхова прымяняюцца ў народнай медыцыне і вырошчваюцца ў лекавым садзе Віаленція. Днямі з Міністэрства аховы здароўя ёй даслалі адказ, у якім гаворыцца: *"...Минздрав не считает возможным разрешить реализацию населению лекарственных сборов, не прошедших госрегистрацию".*

Па словах Ірыны Канстанцінаўны, на дзяржрэгістрацыю лекавых раслін патрэбны велізарныя сумы грошай, а ўзяць іх няма адкуль. Дый ці справа гэта саўгаса? Здавалася б, у рэгістрацыі кожнай новай травы павінен быць зацікаўлены Мінздраў, але... Атрымоўваецца замкнутае кола, выйсця з якога, на жаль, пакуль не бачна...

...Не ўбачыць, што корань жэньшэню сапраўды залаты, што народная медыцына ў час павальнай безграшовасці карыстаецца шалёным попытам, можа толькі самы адчайны дальтонік. Атрымліваецца, што ў нас дальтонік на дальтоніку едзе і дальтонікам паганяе?..

Марына КОКТЫШ.

Было о чем рассказать белорусским демократам в Чехии

Делегация Координационной рады демократических сил Беларуси — Геннадий Карпенко, Андрей Санников, Алексей Король, Михаил Пастухов, а также член оргкомитета Хартии'97 Дмитрий Бондаренко — несколько дней находилась с визитом в Чешской Республике.

Члены делегации провели переговоры с вице-премьером ЧР Эгоном Ланским, заместителем министра иностранных дел Мартином Палоушом, заместителем директора комитета по иностранным делам Канцелярии президента ЧР Петром Бурианком. Состоялся также ряд встреч с представителями Нижней палаты парламента: заместителем председателя комитета по иностранным делам Владимиром Лаштувкой, заместителем председателя комитета по правам человека Ханой Оргониковой, членами обоих комитетов. Прошли беседы с заместителем председателя Сената Петром Питхартом, председателем комитета Сената по иностранным делам, обороне и безопасности Михаелом Жантовским, сенаторами.

Представители белорусской оппозиции довели до высших органов власти ЧР информацию о ситуации в Беларуси, о выборах президента, назначенных депутатами Верховного Совета 13-го созыва на 16 мая 1999 года, о репрессиях против членов Центризбиркома и других представителей демократических сил Беларуси. Высшим должностным лицам ЧР — президенту, премьер-министру, председателям Нижней палаты и Сената, а также министру иностранных дел — было передано письмо председателя Верховного Совета Республики Беларусь Семена Шарецкого, содержащее информацию о положении в стране и об истечении 20 июля 1999 года срока президентских полномочий А.Лукашенко.

Представители чешской стороны выразили поддержку демократическим силам Беларуси и высказались за скорейшее восстановление демократии и законности Республики Беларусь.

В рамках визита состоялись также встречи со студентами и преподавателями факультета социальных наук Карлова университета, с журналистами и с бывшими чешскими диссидентами — членами Хартии'77. На радио "Свобода" члены делегации дали интервью работникам белорусской, русской, литовской, латышской, чешской, словацкой, армянской и южнославянской служб.

Во время визита состоялись переговоры представителей оргкомитета гражданской инициативы Хартия'97 Андрея Санникова и Дмитрия Бондаренко с руководством чешского фонда "Человек в беде" и была достигнута договоренность о партнерстве и сотрудничестве. Таким образом, в Праге начинает работу информационное представительство Хартии'97. Такие представительства действуют уже в Брюсселе и Нью-Йорке.

Олег БЕБЕНИН, пресс-секретарь Хартии'97,
Адам ГАВЛИН, координатор белорусского проекта фонда "Человек в беде".

Трагедыя

44-гадовы мужчына не ведаў, як у нашай краіне зарабіць 5,5 тысячы амерыканскіх долараў. І развітаўся з жыццём...

Такога жудаснага "падарунка" на свята 8 Сакавіка ад свайго бацькі дзяўчынкі-школьніцы Кушнярэвічы не чакалі. Яны знайшлі бацьку мёртвым у сваёй кватэры. Звесці рахункі з жыццём 44-гадовага мужчыну падштурхнула несправядлівасць, з якой у яго не хапіла сіл змагацца...

На мінулым тыдні ў Пінску пахавалі Адама Кушнярэвіча. Бацька дзвюх дзяўчынак скончыў жыццё самагубствам. Ён павесіўся ў сваёй кватэры. Па словах шматлікіх сяброў ды знаёмых нябожчыка, мужчына пайшоў на такі крок з-за доўгу, які займеў пасля таго, як супрацоўнікі міліцыі канфіскавалі ў яго пяць з паловай тысяч амерыканскіх долараў.

...Падчас налёту на пінскіх валютчыкаў на Цэнтральным рынку Кушнярэвіч падпаў пад міліцэйскае вока. Яго схапілі разам з усімі, але грошай у Адама не знайшлі. Праз некалькі гадзін, калі хворы на цукровы дыябет Кушнярэвіч знаходзіўся ў сваёй машыне, аднекуль з'явіліся ахоўнікі правапарадку і без усялякіх тлумачэнняў яго затрымалі, а пасля зрабілі вобыск машыны. У аўто Адама яны знайшлі пяць з паловай тысяч амерыканскіх долараў і забралі іх. Менавіта гэтую суму грошай ён пазычыў напярэдадні ў знаёмых. Адам быў упэўнены, што валюту ў яго канфіскавалі незаконна, але не змог давесці гэтага ў судзе. Дзе і як зарабіць столькі грошай, ён не ведаў. І знайшоў для сябе іншае выйсце...

А дзве дачкі-школьніцы засталіся без бацькі.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

Народная Воля
11 САКАВІКА 1999 г.

Слышали?

Леонид Кучма готовит указ о реабилитации капитала

На Украине готовится указ “о реабилитации капитала”, сообщил журналистам президент Леонид Кучма.

Как подчеркнул глава государства, “другого пути нет”.

Президент Украины также высказался за создание “на государственном уровне” системы, которая позволяла бы иметь информацию о том, “кто чем владеет в Украине”.

По мнению президента, отсутствие такой системы в Украине “негативно” скажется на экономике страны, а в случае ее введения деньги “не будут прятаться на каких-то островах”.

Л.Кучма заявил, что намерен обнародовать свою налоговую декларацию. “Я это делал в прошлом году и обязательно сделаю в этом”, — сказал он.

Армия Казахстана перейдет на контрактную основу

С 2000 года в Казахстане начнется переход армии на контрактную основу.

В ближайшее время будет подготовлен и принят закон об альтернативной службе. По словам министра обороны М.Алтынбаева, предстоит структурная оптимизация армии из-за сокращения в бюджете 1999 года расходов на Вооруженные Силы.

Управленческие структуры Вооруженных Сил были сокращены на 15 процентов, предстоит сокращение еще на 12 процентов.

В ближайшие месяц-два Министерство обороны планирует переехать в Астану.

Между МВФ и Россией сохраняются существенные разногласия

Главный экономист МВФ Майкл Мусса заявил журналистам в вашингтонских кулуарах о том, что между МВФ и Россией сохраняются “существенные разногласия” и он лично не видит оснований для значительного смягчения условий кредитования Фондом России. Он, разумеется, отдает себе отчет в том, что срыв переговоров между Россией и МВФ был бы чреват тяжелейшими последствиями в условиях, когда остаются считанные недели до наступления срока уплаты российских долгов на несколько миллиардов долларов. “Этого надо избежать, но сам по себе факт, что этого надо избежать, еще не является гарантией, что так и будет”. Нынешнее российское руководство, по его мнению, не только не сделало шагов в направлении сближения с позицией МВФ, но “повернуло вспять ряд политических мер, предпринятых в рамках предыдущих программ Фонда” (Россия, в частности, пересмотрела ряд экономических мер, согласованных в июле 1998 года, когда Москве было выделено $22,6 млрд.). По мнению местных экспертов-журналистов, обострение отношений между Россией и МВФ представляет собой своего рода словесную “артподготовку” к решающему этапу переговоров. Его приурочивают к визиту в Вашингтон Евгения Примакова. В то же самое время первый заместитель руководителя Администрации президента РФ Олег Сысуев заявил на НТВ (“Герой дня”) о том, что Ельцин, “когда придет время”, вмешается в процесс переговоров

Сапармурад Ниязов учредил орден “За великую любовь к независимому Туркменистану”

Указом президента Туркмении Сапармурада Ниязова в стране учрежден орден “За великую любовь к независимому Туркменистану”.

Орденом могут награждаться граждане республики и иностранных государств за большой вклад в развитие экономики, повышение эффективности производства, развитие науки и техники, укрепление обороноспособности страны. Согласно указу, награда может также вручаться за успехи в развитии культуры, в области литературы, искусства, здравоохранения, государственной и общественной деятельности, укрепление законности и правопорядка, обучение и воспитание подрастающего поколения, развитие экономических, культурных отношений между Туркменией и другими государствами и международными организациями.

Лицам, награжденным этим орденом, из средств государственного бюджета выплачивается единовременная премия, равная пятнадцатикратному размеру минимального размера оплаты труда (МРОТ), и ежемесячная доплата к зарплате и пенсии или стипендии в размере 15 процентов от МРОТ.

Орден президента Туркмении выполнен из золота и имеет форму круга диаметром 40 мм. В середине лицевой стороны ордена расположено выполненное из белого золота изображение президента в профиль. Круг с изображением окаймлен оливковой ветвью. На оборотной стороне ордена располагается изображение штандарта президента, также выполненное из белого золота. Орден прикреплен к золотой цепочке длиной 58 см.!

Россия в течение ближайших недель может исчерпать валютные резервы

Министр финансов Задорнов заявил западным журналистам о том, что Россия в течение ближайших недель может исчерпать валютные резервы, необходимые для обслуживания внешнего долга, если не добьется заключения соглашения с МВФ. Конкретно по числам - если такой договоренности не будет к апрелю, то России придется объявить дефолт в отношении большей части внешнего долга или печатать деньги. “Без соглашения с МВФ вся концепция бюджетной политики будет разрушена, и мы окажемся в совсем иной экономической и политической ситуации”. При этом Задорнов защищает политику, проводимую правительством после августовского кризиса. “Основным итогом последних месяцев стало то, что нам удалось сохранить контроль над макроэкономической ситуацией в стране, одновременно сокращая задолженность по зарплате”. По его словам, сейчас основной целью правительства является обеспечение в нынешнем году первичного профицита бюджета в размере более 2 процентов ВВП по сравнению с 1,5 процента в прошлом году, что означает “колоссальный” сдвиг в фискальной политике. Задорнов заверил мировую общественность в том, что Россия “сделает все возможное для того, чтобы удовлетворить оставшиеся требования МВФ”, но определил “контрпродуктивным давать обещания, которые не могут быть выполнены”.

17 марта Совет Федерации России рассмотрит вопрос о коррупции

Спикер верхней палаты Егор Строев сообщил о том, что 17 марта Совет Федерации рассмотрит вопрос о коррупции и причинах кризиса 17 августа 1998 года. “В конце прошлого года мы создали специальную комиссию при палате, которой было поручено тщательно изучить все аспекты августовского финансового кризиса, почему это стало возможным и кто в этом виноват”.

Спикер сказал, что материалы комиссии разосланы всем членам СФ, их изучают в комитетах палаты, но не сказал, о каких конкретно материалах идет речь, говорил намеками: “Есть среди них и закрытые сведения, которые в данный момент находятся только в распоряжении Генпрокуратуры. Есть материалы открытые, есть те, которые были опубликованы в печати”. А председатель комиссии Валентина Пивненко дала понять, что в имеющихся в распоряжении комиссии материалах содержатся факты, свидетельствующие о серьезных злоупотреблениях госчиновниками в период кризиса 17 августа.

Если ты сотрудничал с коммунистическим режимом...

В Польше обнародованы имена высокопоставленных государственных чиновников, сотрудничавших с тайной полицией при коммунистическом режиме. В списке — имена 25 человек, среди которых судьи, прокуроры и адвокаты, признавшие, что в той или иной форме сотрудничали с коммунистической службой безопасности.

Публикация рассматривается как первый шаг в реализации закона, согласно которому официальные лица Польши обязаны уведомлять о подобных связях. В противном случае им грозит крупный штраф и запрет на снятие государственных постов в течение десяти лет.

Борис Немцов: "В США не верят в Россию”

Борис Немцов вернулся из Америки и рассказал о том, что в США преобладают пессимистические мнения о будущем России. В США он прочел курс лекций в Гарвардском и Колумбийском университетах, а также в ряде американских колледжей. Говорил он об экономических и политических проблемах России. “К сожалению, очень немногие в США продолжают верить в то, что реформы в России будут иметь успех”. По его мнению, “МВФ находится в очень щекотливом положении — они вынуждены бороться с общественным мнением, которое настроено не в пользу продолжения оказания помощи России”. “Отсутствие эффективных действий со стороны нынешнего российского правительства наряду с мрачными прогнозами формирует общее пессимистическое отношение к России”. По словам Немцова, крайне негативную реакцию за океаном также вызвал скандал вокруг отношений Центрального банка России с фирмой “Фимако”.

Марат Кульбицкий и Игорь Лазарчук нашли убежище в Бельгии

Бельгия предоставила политическое убежище двум гражданам Беларуси — активистам оппозиционного Народного фронта Марату Кульбицкому и Игорю Лазарчуку. Они эмигрировали несколько месяцев назад из-за преследований со стороны белорусских властей. По данным правозащитной организации Хартия'97, в политической эмиграции — в США, Польше, Чехии и Бельгии — сейчас находится около 10 граждан Беларуси.

Впереди планеты всей...

И разговоры вокруг события, прошедшего в Минске под названием “Самый массовый поцелуй на планете”, все не утихают, на в самые разные адреса продолжает поступать информация об этой, в хорошем смысле нашумевшей шоу-программе.

В своем письме в “Книгу рекордов Гиннесса” президент московского Клуба рекордсменов “Интерстронг” Олег Горюнов сообщает: “Предыдущий рекорд был установлен в 1996 году студентами Мейнского университета (США) при участии в массовом поцелуе 1420 пар (2840 человек). И вот в Минске зафиксировано новое мировое достижение — в самом массовом поцелуе участвовали 2950 пар (5900 человек)!”

Клуб “Интерстронг” особенно отметил в официальном послании в Лондон четкую организацию мероприятия и великолепную концертную шоу-программу под руководством продюсеров Николая Третьякова и Александра Иванова при участии вице-президентов Национального олимпийского комитета Республики Беларусь Николая Ананьева и трехкратного Олимпийского чемпиона Александра Медведя.

БелТА.

“Бронзавы” Тарас Шаўчэнка стане на варце Старавіленскага тракту

Мітынг у гонар закладкі каменя на месцы будучага помніка Тарасу Шаўчэнку адбыўся 9 сакавіка, у дзень нараджэння паэта, у сталічным скверы каля Дзяржаўнага маладзёжнага тэатра. У мерапрыемстве прынялі ўдзел Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Украіны ў Рэспубліцы Беларусь Анатоль Дронь, мэр Мінска Уладзімір Ярмошын, прэзідэнт Асацыяцыі ўкраінцаў Беларусі Віктар Гутоўскі, беларускі паэт і публіцыст Навум Гальпяровіч.

Прадугледжваецца, што бронзавы помнік украінскаму кабзару будзе ўстаноўлены ў жніўні-верасні бягучага года. Спонсарам гэтай культурнай акцыі выступіла Кіеўская гарадская дзяржаўная адміністрацыя.

Увогуле ж гэты год для беларускай сталіцы, відаць, будзе “ўраджайным” на новыя пункты ў турыстычных даведніках: у Мінску з’явяцца адразу два помнікі славутым паэтам. Маскоўская мэрыя лічыць справай гонару падарыць беларусам помнік Аляксандру Сяргеевічу Пушкіну, які будзе ўстаноўлены ў Мінску ў чэрвені, у дні святкавання 200-годдзя з дня нараджэння класіка сусветнай літаратуры.

Аксана АСПІШЧАВА.

Стоп-кадр

В Киево-Печерской лавре начались работы по восстановлению Успенского собора.

Фото Василия АРТЮШЕНКО, IREX/ProMedia.

Рэха

“І я ў кашулі белай праходжу па зямлі...”

Славянская ліра Ніла Гілевіча, якую намагаюцца заглушыць яго нядобразычліўцы

Вы можаце ўявіць сабе, шаноўны чытач, карціну: на абсалютна пустой сцэне — ні табе светавых эфектаў, ні дымоў-туманоў і кардэбалету, ні жалезнаэлектрычнага “музычнага” грукату — ля адзінага мікрафона немалады, ссівелы чалавек дзве з паловай гадзіны запар, без перапынку чытае вершы. А паўнютка зала — пераважна маладзёжная, звыклая больш да зусім іншых рытмаў і відовішчаў — зачаравана-захоплена слухае, суправаджаючы кожны прачытаны верш выбухам воплескаў...

Упэўнена: вы зможаце ўявіць сабе гэта, калі я назаву імя чараўніка — народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча, творчасць якога ўжо ўвайшла ў залатую скарбніцу нацыянальнай культуры, стала любімай для людзей розных пакаленняў, для ўсіх, хто чуйны да характара і дабрыні, хто любіць Бацькаўшчыну, родную мову і прыгожае пісьменства.

На гэты раз Ніл Сымонавіч — стваральнік цудоўных, класічна-дасканалых узораў лірыкі і публіцыстыкі, аўтар захапляльнага рамана ў вершах “Родныя дзеці” і іншых выдатных твораў, блiснуў яшчэ адной гранню свайго магутнага таленту: ён запрасіў прыхільнікаў мастацтва слова на сустрэчу з паэзіяй славянскага свету, якая “загаварыла” па-беларуску і знайшла дарогу да беларускіх сэрцаў дзякуючы — не пабаюся высокага слова — творчаму подзвігу беларускага сабрата.

Нярэдка, што ўтойваць, не надта дасведчаныя “знаўцы” глядзяць на літаратурны пераклад як на нешта другараднае, пабочнае ў пісьменніцкай справе, што робіцца між іншым, а то і проста “для адчэпкі” з нейкай нагоды. Але на самай справе гэта з’ява зусім іншага парадку. На працягу ўсяго жыцця не менш, чым рабоце над уласнымі творамі, аддаваў творчае гарэнне і натхненне Ніл Гілевіч, каб пашырыць духоўныя далягляды суайчыннікаў, узбагаціць іх лепшымі паэтычнымі здабыткамі ўсіх славянскіх народаў зямлі, у якіх многа роднаснага, агульнага ў гістарычным лёсе і культурных традыцыях. У кожны перакладны твор ён укладае часцінку самога сябе, імкнучыся глыбока пранікнуць ва ўнутраны свет аўтара, тонка перадаць яго думкі і пачуцці, “схапіць” настрой, стыль, вобразную сістэму, архітэктоніку і мелодыку верша.

— Сапраўдны пераклад — гэта не рамесніцтва, а сатворчасць, сатварэнне, велізарная праца душы і сэрца, — дзяліўся Ніл Сымонавіч на вечары ў Доме літаратара. — І велізарная адказнасць за тое, каб данесці ўсё багацце і шматфарбнасць кожнага перакладзенага твора да чытачоў-землякоў.

Гэта цудоўна яму ўдаецца. Незвычайна важкі плён яго працы на ніве ўзаемаўзбагачэння славянскіх культур, умацавання дружбы між брацкімі народамі. Мы павінны гэтым брацтвам даражыць насамрэч, лічыць паэт, яно — неацэнная каштоўнасць. І павінны працаваць дзеля таго, каб сцвердзіць перад усім светам адметнасць багацця і разнастайнасць славянскай цывілізацыі — часцінкі ўсечалавечай супольнасці.

І ён працуе, працуе, ды яшчэ як! Хаця лічбы, кажуць, супрацьпаказаны паэзіі, усё ж, здаецца, варта назваць хаця б такія. Удумайцеся і ацаніце: вершы 400 аўтараў з усіх славянскіх моў, якія толькі існуюць у свеце (а іх прыкладна паўтара дзесятка), “прывёў” на Беларусь Ніл Гілевіч. 250 з іх — паэты Балгарыі, краіны, з якой нашага паэта звязала асабліва блізкае творчае і чалавечае сяброўства. 1800 вершаў і паэм балгарскіх паэтаў гучаць па-беларуску дзякуючы Нілу Гілевічу, і гэта проста ўражвае. Як уражвае тая непадробная любоў, душэўная ўздымнасць і яркі артыстызм, з якімі Ніл Сымонавіч чытае вершы сваіх сабрацціяў па пяру. Чытае так, нібы свае, уласныя, вынашаныя і выпеставаныя ва ўлонні душы. Нібы чароўных птушак, адну за адной, пяшчотна і беражліва прымае з сяброўскіх далоняў беларускі паэт і пускае іх у беларускае неба...

Такое ўражанне апаноўвала і на гэтым вечары, які падарыў невыказную асалоду сустрэчы з высокім мастацтвам гэтых звонкіх, крылатых і іскрыстых строф. Мала сказаць, што гэта было надзвычай віртуозна — было глыбокаспавядальна, сардэчна, ўзнёсла. Бо для перакладаў Ніл Сымонавіч выбірае творы, якія захапляюць яго самога і сугучны сваім светаўспрыманнем, сваім пафасам з намі, сучаснымі беларусамі.

Якое ж раднаснае свята перажылі мы за гэтыя дзве з паловай гадзіны, праляцеўшыя, як адно імгненне. Зразумела, асабліва багата была прадстаўлена на вечары балгарская паэзія — ад класікаў Хрыста Боцева і Івана Вазава да сучаснікаў. І адкрывалася праграма самым першым творам, перакладзеным яшчэ юным Нілам Гілевічам, — вершам балгаркі Ліяны Даскаловай “Кахай мяне”. Тэма кахання, любові — да жанчыны, маці, Айчыны, свабоды, дзеля якіх варта ахвяраваць і жыццём, ярка гучала ў кампазіцыі-анталогіі паэтычных шэдэўраў нашых сяброў на працягу ўсяго вечара. Найбольш улюбёныя радкі Ніл Сымонавіч (яшчэ да перакладу) чытаў на памяць у арыгінале, любуючыся імі, даючы адчуць слухачу іх першародную музыку, гэтую звонкую плынь, у рэчышчы якой арганічна зліліся гераічныя, філасофскія і інтымныя матывы. Чаго варты толькі верш Ніколы Вапцарава “Дзвярэй на засаўку не зачыняй” — лірычны ліст да жонкі, напісаны ў 1942 годзе ў фашысцкім засценку перад пакараннем смерцю. Ці заклік-зварот Найдзена Вылчава — дарэчы, даўняга сябра Беларусі:

Толькі перад брацкімі магіламі

На калені падайце, сыны!

Пахам напоенай сонцам зямлі ў вішнёвай квецені павеяла ў зале, непераможнай радасцю жыцця, калі паэт па-маладому акрылена чытаў цудоўны верш з яго вобразным рэфрэнам “І я ў кашулі белай праходжу па зямлі”. У гэтыя хвіліны здавалася, што час адгортваецца назад, і ён, беларускі юнак у белай ільняной вышыванцы, зноў стаіць на сцэне студэнцкай актавай залы, і сам Якуб Колас паціскае яму руку, бласлаўляючы на нялёгкі шлях у літаратуру...

...Ніхто не зважаў у той вечар на позні час. Слухачы прасілі чытаць яшчэ і яшчэ: такі дзівосны, непаўторны паэтычны букет распускаўся перад імі! Гучалі вершы славенскія, сербскія... Але сапраўды было ўжо позна, хаця ў адведзены “рэгламентам” час не ўціснулася і паловы задуманай праграмы, “Неахопленымі” засталіся Пушкін і Шаўчэнка, паэты славацкія і чэшскія, харвацкія і баснійскія, польскія і шмат якія яшчэ. І тады зала звярнулася з просьбай да кіраўніцтва Дома літаратара — зрабіць праз нейкі час працяг вечара, так бы мовіць, яго другую серыю.

І такое жаданне зразумела. Вечар стаўся падзеяй, якая выходзіць далёка за межы культуры нашай краіны, гучыць гімнам братэрству і дружбе між народамі. Але цікава: чаму ж тыя гарачыя паборнікі “славянскага адзінства” сярод афіцыйных улад, што па ўсіх каналах бесперапынна лямантуюць аб гэтым самым адзінстве, робяць усё, каб замоўчыць звонкую ліру Ніла Гілевіча, не заўважыць цэлы акіян славянскага духу, што віруе ў яго творчасці? Мала таго, нашы “вярхі” не спыняюцца перад беспадстаўным і бессаромным ганьбаваннем народнага паэта, фактычна зрабіўшы яго апальным. Брудная хлусня і хамства рэпрадуцыруюцца па вертыкалі зверху ўніз, даходзячы да смешнага абсурду. Ну ці не дзіва: па беларускім радыё даецца абвестка аб вечары славянскай паэзіі ў Доме літаратара, і ні слова аб тым, каму мы абавязаны гэтай сустрэчай!

Саюз пісьменнікаў “не знайшоў” сродкаў, каб зрабіць хоць самыя сціпленькія запрашэнні на вечар свайго знакамітага калегі. Ні радыёмікрафона, ні тэлекамеры не аказалася ў зале, пэўна, “чэсныя” віртуозы эфіра і пяра баяліся “засвяціцца”. А запісалі б унікальную праграму, дык хоць кожны дзень выдавай у эфір шэдэўры паэзіі, якія служылі б духоўнаму яднанню славян куды лепш, чым крыклівыя кан’юнктурныя палітычныя лозунгі.

Неаспрэчныя заслугі Ніла Сымонавіча ва ўмацаванні дружбы і ўзаемаразумення між брацкімі народамі адзначаны высокімі ўзнагародамі: балгарскім ордэнам Кірылы і Мефодзія І ступені, югаслаўскай “Зоркай са стужкай”, прэстыжнай міжнароднай літаратурнай прэміяй імя Хрыста Боцева. Але кнігі яго перакладаў выходзілі ў свет апошнім разам гадоў 15—20 назад. Чаму б не перавыдаць хаця б некалькі тамоў — гэта была б надзвычай карысная і куды больш пачэсная справа, чым рабіць выгляд, быццам на Беларусі няма асабліва чаго выдаваць і чым ганарыцца перад светам.

Яшчэ адна маленькая, але характэрная для нядобразычліўцаў паэта дробязь: не паспеў ён, скончыўшы выступленне, адказаць на шчырыя віншаванні ўдзельнікаў вечара, паставіць аўтографы на працягнутыя з усіх бакоў кнігі, як дырэктарка Дома літаратара выключыла святло: ну як жа, эканомія электрычнасці. Што гэта — звычайнае хамства і бескультур’е ў былым храме культуры, які перайшоў цяпер у гаспадарчае ведамства прэзідэнта? Ці, хутчэй, імкненне выслужыцца перад вышэйшым начальствам, лінуўшы лыжку дзёгцю ў светлую хвалю яркага пісьменніцкага трыумфу? І не зразумець духоўным пігмеям і пігмейчыкам, што колькі б ні пнуліся яны рабіць вялікія і дробныя непрыемнасці выдатнаму творцу, як бы ні намагаліся перакрыць яму святло, запляміць чыстую вышыванку яго паэзіі — усё гэта абсалютна дарэмна і пэцкае толькі саміх аўтараў гэтых сумніўных “мерапрыемстваў”.

Паэт, грамадзянін, чалавек Ніл Гілевіч ужо адбыўся даўно і назаўжды. Ён прызнаны і ўганараваны ўсім славянскім светам. І голас яго непадкупнай ліры знаходзіў і будзе знаходзіць дарогу да чуйных сэрцаў, не змоўкне нават тады, калі, магчыма, ад імёнаў нікчэмных ганіцеляў і хуліцеляў паэта не застанецца ў памяці людской і звання...

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА.

З балгарскім паэтам Н.Вылчавым і В.Быкавым. Мінск, 1987 г.

Кветкі ад чытачоў. Гомель, 1987 г.

Крымінал

Такога зверства ў Гомелі не памятаюць

У той час, калі мужчыны ўсёй краіны дарылі жанчынам кветкі і гаварылі цёплыя словы прызнанняў, работнікі праваахоўных органаў Гомеля пачалі расследаваць незвычайна жорсткае забойства. Першыя прыкметы зверства былі выяўлены 7 сакавіка, калі ў раёне “Гомсельмаша” знайшлі жаночую кісць. 8 сакавіка на звалцы каля арэнднага прадпрыемства “Падшыпнікавы завод” з’явіліся новыя ўлікі: у трох невялікіх поліэтыленавых пакетах з-пад малака былі знойдзены рэшткі пальцаў, ступні, галёнкі і сэрца.

Як паведамілі карэспандэнту ў праваахоўных органах, па папярэдніх даных экспертаў, загінуўшай было прыкладна 25—30 гадоў. Яе тулава і галава пакуль не знойдзены. Невядомы і матывы такога небывалага дагэтуль у горадзе на Сожы злачынства. Над рознымі версіямі працуюць органы правапарадку і пракуратуры.

Віктар КОТАЎ.

Выстаўкі

Сыграць рапсодыю на струнах душы

Вырашылі дзесяць маладых мастачак са сталіцы, якія прапанавалі лепшыя свае работы для экспазіцыі ў другой па велічыні выставачнай зале краіны — у Мастацкай галерэі Бабруйска. Выстаўка “Веснавая рапсодыя” адкрылася ў горадзе на Бярэзіне.

“Любоў да жыцця і невычэрпны аптымізм — вось што родніць мастачак, якія працуюць у розных напрамках і з рознымі матэрыяламі, — сказала карэспандэнту БелТА адна з аўтараў праекта, маладая мастачка Жанна Будзейка. — Ёсць сярод нас і члены Беларускага саюза мастакоў, як, напрыклад, Ніка Віткоўская, Лада Шчасная, Алена Шлегель, і зусім нетытулаваныя Ларыса Клімава і Гнесія Меджыдава, якія рэдка выстаўляюць свае работы на публіцы. Тэмы палотнаў вельмі розныя, часам востракантрастныя. Адсюль і нарадзілася назва — рапсодыя. У экспазіцыі прадстаўлены жывапіс, графіка, батык”.

Ураджэнка Бабруйска, выпускніца Мінскага мастацкага вучылішча, удзельніца айчынных і міжнародных выставак, Жанна Будзейка лічыць за лепшае працаваць у арыгінальнай тэхніцы пастэлі. Менавіта крохкай крэйдай піша яна Вечнасць, прывозячы са сваіх шматлікіх паездак па краіне работы, на якіх жывуць і дыхаюць Храмы. Сама мастачка лічыць, што дарога да яе храма — шлях не толькі да вяршынь мастацтва, але і да духоўнай дасканаласці.

Удасканальваюцца са стварэннем кожнага новага палатна і яе калегі па творчасці, якія вырашылі падтрымаць праект гэтай вялікай некамерцыйнай выстаўкі. Каля 200 работ зоймуць усе пяць залаў галерэі, работнікі якой таксама зусім бескарысліва наладжваюць гэту веснавую сустрэчу бабруйчан з мастацтвам.

Лідзія ПЕРАСЫПКІНА.

Віншуем!

Імя вядомага беларускага драматурга Алены Паповай уключана ў брытанскую анталогію “Жанчыны-пісьменніцы Цэнтральнай і Усходняй Еўропы”

У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН А.Папова адзначыла, што ў творчасці яе “натхняе пошук сэнсу жыцця, які, калі пільна ўгледзецца, праяўляе сваю невычэрпнасць і таямнічасць”. У 1994-м п’еса А.Паповай “Улюбёнец лёсу” была адзначана першай прэміяй I Еўрапейскага конкурсу п’ес у Каселі (ФРГ), пасля чаго яна з поспехам была пастаўлена ў Маскоўскім тэатры імя А.Пушкіна. Цяперашнім часам “Улюбёнец лёсу” ідзе ў Рускім тэатры Таліна (Эстонія) і Дзяржаўным акадэмічным рускім тэатры імя М.Горкага ў Мінску. Нямецкая прэса высока ацаніла гэтую працу А.Паповай у пастаноўцы Віталя Баркоўскага, паказаную тэатрам імя М.Горкага на прэстыжным фестывалі “Новая драма Еўропы” (Бон, 1998 г.).

Сёння спектаклі па п’есах А.Паповай ставяцца ў віцебскім Беларускім акадэмічным тэатры імя Я.Коласа (“Таму што люблю”), сталічным тэатры “Вольная сцэна” (“Развітанне з радзімай”) і ў тэатры “Брэтл” нямецкага горада Дрэздэна (“Маленькія радасці жывых”). Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я.Купалы працуе над яе п’есай “Вандроўнікі ў Нью-Йорку”, прэм’еру якой мінскія гледачы ўбачаць восенню.

На I-м фестывалі беларускай драматургіі ў 1998 годзе творчасць Алены Паповай была адзначана прэміяй “За таленавітае ўвасабленне сучаснай праблематыкі і плённае ўзбагачэнне гуманістычных традыцый беларускай драматургіі”. Вясной бягучага года ў выдавецтве “Мастацкая літаратура” выйдзе зборнік твораў таленавітага драматурга.

Марат ГАРАВЫ.

Навошта таранiць цягнікі?

Ужо чатырнаццаць выпадкаў сутыкнення аўтатранспартных сродкаў з цягнікамі на пераездах, абсталяваных аўтаматычнай сістэмай папярэджання, зафіксавана ў бягучым годзе. Аб гэтым паведамілі карэспандэнту БелТА ў прэс-службе Беларускай чыгункі.

Трагічна закончылася аварыя на пераездзе непадалёку ад Бабруйска, калі аўтамабіль сутыкнуўся з матавозам. У ёй загінуў і сам вадзіцель, і чацвёра яго пасажыраў. Такое здарэнне адбылося і на станцыі Пруды. Тут легкавы аўтамабіль, нягледзячы на забаранялыя агні сігналізацыі, апынуўся непасрэдна перад цягніком. У выніку сутыкнення загінулі два чалавекі ў салоне.

На шчасце, у аварыі на перагоне Васілевічы — Хойнікі, дзе грузавік урэзаўся ў вагон дызеля-цягніка, ніхто не пацярпеў. Цудам удалося пазбегнуць ахвяраў і на перагоне Краснае — Асінаўка, дзе аўтобус тараніў грузавы састаў.

Ва ўсіх выпадках, лічаць спецыялісты, вінаватыя ў гэтых здарэннях вадзіцелі, якія з-за няўважлівасці праігнаравалі светлавыя і гукавыя сігналы, што падаюцца перад праходжаннем чыгуначнага саставу.

Андрэй ВАРАТНІКОЎ.

Спорт

Формула-1

Бенефис вторых номеров

Итак, то, чего так ждала "сдвинутая" на автомобилях общественность, наконец-то случилось: стартовал 50-й чемпионат мира по автогонкам в классе "Формулы-1". Его стартовый этап, по традиции проходивший в австралийском Мельбурне, превратился в бенефис вторых номеров и оказался весьма неудачным для фаворитов. Так, неожиданно для многих гонку выиграл ирландец Эдди Ирвин ("Феррари"). Достаточно сложную дистанцию из 57 кругов он проехал за 1 час 35 минут 1,659 секунды. Это, к слову, первый успех 33-летнего ирландца в карьере на этапах королевских гонок. Вслед за ним с отставанием 1,027 секунды приехал второй пилот команды "Джордан" немец Хайнц-Харальд Френтцен. Третьим стал его соотечественник из "Уильямс" Ральф Шумахер.

Любопытно, что из 21 болида, стартовавшего на Гран-при Австралии, доехать до финиша смогли только восемь. Причем из фаворитов завершить гонку сумел лишь лидер "Феррари" немец Микаэль Шумахер. А вот прошлогодний чемпион мира финн Мика Хаккинен ("Макларен-Мерседес"), выигравший накануне поул-позишн и лидировавший в гонке до 17-го круга, сошел с дистанции на 21-м. Его партнер по команде Дэвид Култхард, а также чемпион мира 1997 года Жак Вильнев, выступающий с нынешнего сезона за дебютанта "Формулы-1" — БАР, выбыли из борьбы на 13-м круге. И, наконец, первый пилот "Джордана" победитель 1996 года Дэймон Хилл и вовсе не смог проехать до конца и стартового круга.

Таким образом, после первого этапа в личном зачете лидируют: Э.Ирвин — 10 очков, Х.-Х.Френтцен — 6, Р.Шумахер — 4. А в Кубке конструкторов соответственно "Феррари" (10), "Джордан" (6) и "Уильямс" (4).

Следующий этап чемпионата мира состоится 11 апреля в Сан-Паулу (Бразилия).

Легкая атлетика

На троих ничего не сообразили

В японском Маэбаси прошел чемпионат мира по легкой атлетике в закрытых помещениях. Он подвел черту под зимним сезоном представителей этого вида спорта. Наибольший урожай медалей (19) на нем собрала сборная США: три золотых, семь серебряных и девять бронзовых. Любопытно, что в последний день соревнований было установлено сразу два мировых рекорда. Причем оба — в эстафетах (4х400 м). Так, у мужчин квартет американских атлетов показал время 3.2,83, побив достижение немцев, продержавшееся с марта 1991 года. Аналогичную дисциплину у женщин выиграли россиянки — 3.24,85, улучшившие свой же рекорд двухлетней давности в Париже.

Что касается белорусов, делегировавших из-за финансовых трудностей в Страну восходящего солнца всего три человека, то проявить себя ничем особым они не смогли. Спринтерша Наталья Сафронникова не смогла преодолеть квалификационный барьер в беге на 60 м. В предварительном забеге она разделила четвертое-пятое время, показав время 7,39. А между тем всего неделю назад на чемпионате Беларуси в залах она пробежала эту же дистанцию за вполне приличные 7,22. Многое ждали от другой нашей бегуньи Натальи Духновой (800 м), однако она завершила свои выступления уже на полуфинальной стадии. И лишь метателю ядра Андрею Михневичу удалось пробиться в финал. Показав результат 19,46, он занял итоговое 8-е место.

Стоп-кадр

Не устоял....

Не трэба мужчынам задзіраць нос...

Як бы мужчыны ні задзіралі нос, жанчын у Беларусі жыве больш. 5 мільёнаў 443 тысячы жыхароў Беларусі — прадстаўніцы прыгожага полу. У той час як мужчын на тэрыторыі нашай шматпакутнай радзімы пражывае 4 мільёны 760 тысяч. І гэта не галоўнае.

Уражвае тое, што ў Беларусі жанчын з вышэйшай адукацыяй у 1,4 раза болей, чым мужчын. У органах дзяржаўнага кіравання працуе 63 працэнты жанчын, прычым палова кіраўнікоў у апараце дзяржкіравання — дамы. Але ў складзе ўрада рэспублікі адна-адзіная жанчына — міністр сацыяльнай аховы Вольга Даргель. І мужчыны, верагодней за ўсё, не вельмі імкнуцца бачыць жанчын у ролі кіраўнікоў самага вышэйшага рангу. У апараце Саўміна Беларусі дамы складаюць 29,4 працэнта.

Але затое на плечы жанчын дзяржава ўзваліла такія малааплачваемыя сферы, як медыцына і адукацыя. Напрыклад, хворых лечаць 83 працэнты жанчын, а ў структуры адукацыі іх працуе ў 9 разоў больш, чым прадстаўнікоў моцнага полу. Сёння адзінокія маці выхоўваюць больш за 50 тысяч дзяцей. 60 працэнтам будучых маці прыходзіцца чуць, што іх цяжарнасць праходзіць з ускладненнямі. Кожны другі шлюб у краіне развальваецца. Але нягледзячы ні на што беларускія жанчыны імкнуцца рабіць наша грамадства больш добрым, міласэрным і прыгожым.

Ірына ГРАМЫКА.

Гастролі

Генералы ў спадніцах з Даўгаўпілса

"Генералы ў спадніцах" з Даўгаўпілса выйшлі на сцэну Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы якраз у Міжнародны жаночы дзень: п'еса Жана Ануя, сучаснага французскага класіка, адметная жаночай "леваруцыяй" ды судом, які жанчыны даўмеліся зладзіць над мужчынамі. У ролі Лявона дэ Сэн Прэ, сябра Французскай акадэміі, чыя чарговая прыгода з пакаёўкай зрабілася рухавіком сцэнічнай інтрыгі, выйшаў, дакладней, выстаяў (усю першую дзею ля хатняга ганебнага слупа!) Міхаіл Самадахаў. Героя цвялілі, крытыкавалі і цкавалі, герою даравалі, спачувалі і дапамагалі жонка Ада (Ілона Булажа), дачка Мары-Крысцін (Жанна Лубгане), сын Тато (Віктар Янцэвіч), служанка Фліпот з мужам (Майя Коркліша з Юрыем Лосевым), адвакат Лабелюк (Сяргей Голубеў), а таксама маляўнічае, камічнае трыа судовых — Прэзідэнтка (Уладзімір Дунак) ды засядацелькі (Гунтарэ Стафецкіс і Андрэй Шляпкоў). Акцёрскім гуртам паспяхова распарадзіўся рэжысёр (ён самы — мастацкі кіраўнік тэатра) Валянцін Мацулевіч.

Паказ спектакля адбыўся ў рамках абмену з Купалавым тэатрам (мінулым верасней Даўгаўпілскі дзяржаўны тэатр прымаў спектакль "Ідылія"), а таксама з дапамогай Генеральнага консула Беларусі ў Даўгаўпілсе Васіля Марковіча і консула Валерыя Сысоева.

Жанна ЛАШКЕВІЧ.

ШАХМАТЫ

Миниатюры читателей

Л.Лебедев

Белые: Kph2, Ф**f**7, Ла4, Cg3, Kh3, п. f6 (6).

Черные: Kpf5 (1).

Мат в 2 хода.

А.Башлаков

Белые: Kph2, Ле1, Cd2, Cg2, п. е2 (5).

Черные: Kpf2, п. а4 (2).

Мат в 4 хода.

Предлагаем вниманию любителей шахматной композиции задачи-миниатюры, которые прислали наши читатели Леонид Лебедев (Бобруйск) и гомельчанин Анатолий Башлаков. Попробуйте найти их решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "Шахматы".**

Вот это рекорд!

В Минске финишировал чемпионат Беларуси по шахматам среди мужчин (высшая лига). Как известно, первый чемпионат Беларуси по шахматам состоялся 75 лет назад в 1924 году. А чемпионат 1999 года был уже 65-м по счету. За всю долгую историю этих турниров успешнее всех выступал минский гроссмейстер Вячеслав Дыдышко, завоевавший первую золотую медаль чемпиона еще 34 года назад в возрасте 16 лет. А всего в коллекции минчанина было 9 таких медалей. Остался верен себе минчанин и на сей раз. Со старта он возглавил турнирную гонку, набрав в первых трех турах 2,5 очка. После 6 туров лидеров было трое — по 4 очка набрали В.Дыдышко, гроссмейстер из Москвы Александр Рустемов и молодой мастер из Бреста Станислав Сметанкин. Но в седьмом туре В.Дыдышко неожиданно потерпел поражение во встрече с минчанином Алексеем Чернушевичем и уступил лидерство. Однако две рядовые победы гроссмейстера позволили ему вновь выйти на передовые позиции. В итоге, набрав 7,5 очка из 11 возможных, Вячеслав Дыдышко сумел опередить всех конкурентов и завоевать золотую медаль чемпиона Беларуси. Это его десятая награда такого достоинства. Рекордное достижение! На очко от победителя отстал мастер спорта из Могилева Сергей Каспаров, сумевший выполнить норму для получения звания международного мастера. Такой же результат — по 6,5 очка показали международный мастер Герман Кочетков (Бобруйск) и международный гроссмейстер Виктор Купрейчик. По дополнительным показателям бронзовую медаль получил бобруйчанин. Лишь пятый результат у гроссмейстера из Москвы Александра Рустемова, набравшего 6 очков. По 5,5 очка набрали самый молодой участник чемпионата 16-летний Сергей Азаров, кандидат в мастера Эдуард Колесник (оба Минск) и международный мастер Станислав Сметанкин (Брест). На последующих местах Сергей Толдаев (Гродно) — 5 очков, международные мастера Валерий Смирнов и Алексей Чернушевич (оба Минск) — по 4 очка, Юрий Тихонов (Минск) — 3,5.

Приводим одну из партий чемпиона республики.

В.Дыдышко — С.Толдаев

1. d4 e6 2. c4 Cb4+ 3. Cd2 a5 4. Kf3 d5 5. a3 Ce7 6. Kc3 Kf6 7. Cf4 o-o 8. e3 b6 9. cd ed 10. Cd3 c5 11. h3 Ca6 12. C:a6 K:a6 13. o-o Ke4 14. Фb3 c4 15. Фb5 K:c3. Иначе не видно, как защитить пешку d5, но теперь вскрывается линия "b", что дает возможность белым усилить нажим на ослабленный ферзевый фланг противника. 16. bc Cd6 17. Ke5! C:e5 18. C:e5 Ле8 19. Лаb1 Ле6 20. Лfe1 f5 21. f3 Лg6 22. e4 fe 23. fe de 24. Ф:c4 Kph8 25. Л:e4 Фd7 26. Kph2 Фb7 27. Фe2 h6 28. Лg4 Л:g4 29. Ф:g4. **Черные сдались.** Грозит 30. Л:b6, а на Лg8 последует 30. Фg6 с угрозами 31. Ф:h6x и 31. Л:b6.

ШАШКИ

Непобежденный чемпион

Таким в памяти современников и потомков остался знаменитый шашечный маэстро Василий Александрович Соков, который погиб 55 лет тому назад (3 марта 1944 г.) в бою под Нарвой.

Родился В.Соков 26 декабря 1912 года в Ярославской области. Когда ему исполнилось 12 лет, семья переселилась в Ленинград. Здесь и начался его спортивный путь, обычный для многих сверстников: кружок в школе, участие в районных, городских турнирах.

В 1928 году к Васе Сокову пришел первый серьезный успех — он стал победителем городского чемпионата школьников.

Летом следующего года ему посчастливилось встретиться в блицтурнире с победителем малого чемпионата СССР талантливым и в то же время агрессивным шашечным бойцом москвичом Игорем Тимковским, и, играя черными, одержать блистательную победу.

Вот как это произошло: 1. c3-b4 b6-c5 2. b2-c3 f6-e5 3. e3-f4 e7-f6 4. b4-a5 f6-g5 5. f2-e3 g5-h4 6. g1-f2 c7-b6 7. a5:c7 d8:b6 8. c3-b4 b6-a5 9. d2-c3 g7-f6 10. c1-d2 f6-g5 11. c3-d4 a5:c3! 12. d4:f6 g5:e7 13. d2:b4 e7-f6 14. e1-d2 f6-e5 15. a1-b2 a7-b6 16. b4-a5 b8-c7 17. b2-c3 e5-d4!! 18. c3:e5 h8-g7 19. d2-c3 f8-e7 20. a3-b4 c5:a3 21. e3-d4 e7-f6 22. f2-e3 h4:f2 23. e3:g1 a3-b2! 24. c3:a1 f6-g5. Белые сдались.

После этой встречи юноша еще более и серьезнее стал заниматься шашками, регулярно участвовал в различных городских соревнованиях среди взрослых, где добивался заметных успехов. Позже выступал во многих всесоюзных турнирах. Он становился победителем (1938 г.) и вторым призером (1934 г.) в чемпионатах СССР.

Очень впечатляют его выступления в различных соревнованиях в период с октября 1935 по апрель 1941 года. Участвуя в 24 крупнейших турнирах, Соков в двадцати выходил победителем и в четырех поделил 1—2-е места.

Кстати, в этот период он дважды вне конкурса (1936 г., 1939 г.) участвовал в чемпионатах Беларуси, где уверенно занимал первые места.

Это достижение до сих пор не превзойдено ни одним гроссмейстером (мастером) по шашкам-64.

Теоретически вклад Сокова в шашечную игру неоценим и изучается до сих пор. Кроме практической игры он довольно успешно занимался композицией, составляя интересные и нестандартные концовки, этюды и даже задачи.

В июне 1982 года в г.Синимяэ (Эстония) был торжественно открыт памятник выдающемуся шашисту В.Сокову.

Ниже предлагаем любителям шашек внимательно ознакомиться с творчеством непобежденного чемпиона.

А.Казанский — В.Соков (Ленинград, 1936 г.)

1. c3-b4 f6-e5 2. e3-f4 e7-f6 3. b4-a5 f6-g5 4. b2-c3 g5:e3 5. d2:f4 g7-f6 6. a1-b2 b6-c5 7. f2-e3 f6-g5 8. g3-h4 e5:g3 9. h4:f2 h8-g7 10. c3-b4 g5-f4 (Лучше играть 10... g7-f6 или 10...g5-h4) 11. e3:g5 h6:f4 12. f2-e3 f4:d2 13. c1:e3 g7-f6 14. h2-g3 f8-g7 15. g1-f2! f6-e5! (Хуже 15... g7-h6 из-за 16. g3-h4 f6-e5 17. e1-d2 d8-e7 18. h4-g5 h6:f4 19. e3:g5 a7-b6 20. b2-c3! c5-d4 21. d2-e3 d4:b2 22. a3:c1 и т.д.) 16. e3-f4 (Ничего не дает белым, как 16. g3-f4 e5:g3 17. f2:h4 из-за 17... g7-f6 18. e1-f2 f6-e5 19. f2-g3 e5-d4 20. e3-f4 a7-b6!, игра равна, так и 16. g3-h4 из-за 16... d8-e7 17. f2-g3 e7-f6 и т.д.). 16... e5-d4 17. e1-d2 a7-b6! 18. d2-e3 g7-h6 19. g3-h4 d8-e7 20. b2-c3? (Белые попадаются в коварно расставленные сети соперника) 20... d4:b2 21. a3:c1 c5:a3 22. c1-b2 a3:c1 23. e3-d4 c1:g5 24. h4:d8, и белые в дамках. Но последовала контркомбинация 24... b6-c5!! 25. d4:b6 d6-c5! 26. b6:d4 b8-a7 27. d8:b6 a7:g1, с выигрышем черных. Великолепно!!

Как тут не вспомнить слова В.Сокова: "Каждую партию надо играть, в каждой партии надо творить".

Соковские композиции

Во всех шести позициях белые начинают и выигрывают.

I. Белые: простые c1, c3, d2, d4, f4, h4 (6);

Черные: простые a5, a7, d6, e7, g7, h6 (6).

Решение: 1. d4-c5! d6:b4 2. c1-b2! a7-b6 (вынужденно) 3. b2-a3 b6-c5 4. c3-d4 c5:c1 5. a3:c5 c1:g5 6. h4:d8x.

II. Белые: дамки b8, e5, простая g7 (3).

Черные: дамка e7, простые b6, d2 (3).

Решение: 1. b8-a7 b6-a5 (при 1... e7-f6 2. a7:c1 f6:d4 3. c1-b2x 2. g7-f8 e7-h4 3. f8-e7 h4:d8 4. e5-c7 d8:b6 5. a7:c1x.

III. Белые: простые d2, e3, e7.

Черные: простые a3, g3 (2).

Решение: 1. e7-f8!! g1-h2 (Если 1... a3-b2, то 2. e3-f4 g3:e5 3. d2-c3 b2:d4 4. f8-g7x 2. f8-c5! a3-b2 3. e3-d4 b2-a1 4. d2-c3 и выигрыш.

IV. Белые: дамка a3, простые e3, g1 (3).

Черные: простые e5, g5, h2, h4 (4).

Решение: 1. a3-c1! e5-f4 2. c1-d2 f4-g3 3. d2-b4 g3-f2 4. b4-f8! f2:d4 5. f8-h6x.

Две позиции для самостоятельного решения.

V. Белые: простые a1, c5, d2, d4, e3, e5, g1 (7).

Черные: простые a3, a5, b8, f8, g3, g5, h8 (7).

VI. Белые: простые a7, d2, f2 (3).

Черные: простые b4, d4 (2).

Свои решения следует отправлять по адресу: 220030, г.Минск, ул.Энгельса, 34а, редакции газеты **"Народная воля", "Шашки".**

Борис АГАШИН, мастер спорта.

Сямейнае жыццё

Згрызоты

Яна прачнулася з нечым туманным у галаве. Села, пасядзела. Устала. Пайшла на кухню. Бразнула каструлямі. Не спадабалася, што яны брынчаць.

— А каб на вас...

Недасказала. Відаць, толькі згадала некаторыя нецэнзурныя словы. Ён іх ведаў усе да аднаго. Ведаў сорак гадоў сумеснага жыцця. І ведаў дасканала, што сёння будзе далей.

Грымнуўшы каструлькай, яна, аблаяўшы тую каструлю, патупала па кухні, не ведаючы, што рабіць. "Ага, — падумала, — трэба паставіць чайнік". Узяла яго, наліла вады. Пстрыкнула электразапальнічкай — газ не загарэўся.

— А каб ты здох, — выдыхнула яна.

Так пачалася яе раніца. І Яго. Ён не сумняваўся, што яна, раніца, скончыцца брыдой, як і ўчора, і пазаўчора, і сорак гадоў таму. І, як заўсёды, не памыліўся.

Пайшоў пабрыцца — яна тут жа з'явілася ў ванным пакоі:

— Адсунься, вечна ты блытаешся ў мяне пад нагамі.

Ён, не жадаючы працягваць сварку, адышоў. Набраўшы вады ў каструлю, хаця магла набраць яе ў кухні, Яна з кіслай мінай на твары пайшла. Ён чуў, як Яна грэбліва паставіла каструлю на газавую пліту. Адчуваў усім сваім нутром, што зараз "пачнецца". Але, падумаў, што не будзе ўвязвацца.

Яна пабрындала туды-сюды. Загаварыла сама з сабой:

— Што мне сёння зварыць? Купіла ўчора ў магазіне бульбы — гнілой ледзьве не палавіна. Што яшчэ?

Ён, пабрыўшыся, выйшаў званнага пакоя.

— То якой халеры варыць? — гыркнула Яна.

— Што зварыш, тое і з'ямо.

— Ага, разумнік, — павысіла Яна голас. — Як жэрці, то ты мастак, а як "што варыць", то ў кусты.

— Пачалося, — падумаў Ён, але зноў змаўчаў.

— То якой трасцы ты маўчыш? — пайшла яна ў наступ.

— Я ж сказаў, што мне ўсё роўна, што ты прыгатуеш.

Аказалася, што Яна толькі гэтага адказу і чакала. Ён, даўно ведаючы, што любы яго адказ, любое яго слова будзе ўспрынята ў штыхі, даў ёй повад для працягу ранішняй, як ён назваў, "працэдуры". І Яна ўспыхнула:

— Ты мне ні разу за ўсё жыццё не сказаў, што табе зварыць. Што ты за чалавек?

— Затое, — спакойна адказаў Ён, — ні разу табе не ствараў непрыемнасцей.

— А я што — галаву павінна ламаць?

— Можаш і не ламаць. Можаш наогул нічога не варыць.

Тут Яе ўзарвала:

— То я павінна галоднай сядзець? Разумнік! А наша ўнучка Таня? І яна з-за цябе галоднай будзе? Каб ты здох!

І цяпер ён не пайшоў на канфлікт. Зачыніў за сабой дзверы ў пакой. А на душы стала гадка-брыдка. "За што, думаў, я не адно дзесяцігоддзе пакутую? Не помню той раніцы ці вечара, калі яна не пачала б сваркі. Згрызоты — кожны дзень. Як закон: раніцай і вечарам. А ў выхадныя цэлы дзень".

Ён для сябе назваў яе скандалісткай, выключным майстрам скандалаў, які ні з таго ні з сяго можа ўсчаць неверагодны вэрхал. Ён гаварыў ёй пра гэта, даказваў, што так жыць нельга, прасіў, угаворваў, каб апамяталася. "Табе ж сёмы дзесятак пайшоў, — даводзіў Ён. — Няўжо ў цябе няма іншага інтарэсу, як штодзённа скандаліць? Ты ж мяне да інфаркту давядзеш. Няўжо ты нічога ў гэтым свеце не разумееш? Ёсць жа процьма надзённых рэчаў — цэны, пенсіі, эканоміка, выбары..."

— У труне я ўсё гэта бачыла. Ты мне грошы прынось, а то прапіваеш...

Гэтага ён стрываць не мог.

— Я... прапіваю? Ды я ўжо месяцы два чаркі не нюхаў.

Яна з'едліва:

— То што ты за мужык, калі гарэлкай не пахнеш?

Ён не мог больш цярпець. Схапіў куртку, шапку, хуценька апрануўся. Яна са з'едлівай усмешкай на губах стаяла склаўшы на грудзях рукі і задаволена пазірала на яго. І гэта было для яго суцэльнай мукай.

Грукнуўшы дзвярыма, Ён выбег на двор. Удыхнуў свежага марознага паветра. Пад чаравікамі прыемна рыпнуў снег. Ён, белы-бялюткі, ласкава ўкрыў зямлю. "Як мне не хапае такой ласкі, — падумаў. — Сорак гадоў згрызоты. А спытай у яе, з-за чаго пачалася сённяшняя брыда, не скажа, не ўспомніць. А што робіцца навокал, чым жывуць людзі, якія хочуць справядлівасці, праўды, яе ніколі не хвалявала".

— Ды пляваць я хацела на ўсе твае праўды, — сказала Яна аднойчы. — Ты мне грошы давай, вось і ўся праўда.

Ідучы па белым мяккім снезе Ён думаў: "І нашто я паклаў жыццё на Яе? Колькі сілы, часу, нерваў, сродкаў убухаў. І ўсё — дарэмна, усё — як у прорву. Галоўнае ў яе жыцці — згрызоты — і больш нічога.

Сёння ў вечары, заўтра, не сумняваўся Ён, будзе тое самае.

Мучаніца

Спадарожнікі ўсяго яе жыцця — непрыемнасці, беды. Яна ўсё сваё жыццё аддала змаганню з імі. Магчыма, таму сама нацярпеўшыся, яна так спачувае тым, хто крыху трапляе ў яе становішча. І памагае ім, як можа.

У госці Надзя не ходзіць з пустымі рукамі. І не з бутэлькай гарэлкі ці віна. Валодзя, яе муж, заўсёды цягне сумку, набітую бітком, — гарошкам, катлетамі, булкамі...

— Ты што, Надзя, ачмурэла? — дзівяцца яе сяброўкі, якія запрасілі Надзю ў госці. — Мы ж усё прыгатавалі.

— Няхай будзе больш, — і Надзя расплываецца ў добразычлівай усмешцы.

А калі хто прыйдзе наведаць яе, хворую, зноў жа з пустымі рукамі з яе кватэры не пойдзе. Надзея Маркаўна абавязкова "нагрузіць" наведвальніка ці наведвальніцу цукеркамі, яблыкамі...

Хварэе яна часта. Хваробаў невылечных у яе — не злічыць. Гіпертанія. І, натуральна, сэрца. Цукровы дыябет. Выпадзенне дыска ў хрыбетніку. І гэтак далей. Некаторым людзям, у якіх ёсць хоць адна з гэтых сур'ёзных хваробаў, даўно далі другую, а то і першую групу інваліднасці, а ў яе толькі трэцяя. Няма ў Надзеі Маркаўны блату — няма і "групы".

Затое ёсць у яе душа — чулая, спагадлівая, шырокая. Усё, што мае, аддасць сябрам, знаёмым. Лекі, медыцынскі спірт, прадукты, розныя шмоткі... Аддасць — і радуецца. Зробіць людзям прыемнае — для яе шчасце.

А ў самой... хваробы яна ўжо за бяду амаль не лічыць. Падумаеш, сэрца калоціцца. А баліць — няхай баліць. Надзя на яго ўвагі не звяртае. Ёсць рэчы больш сур'ёзныя. Глядзіш, памёр сваяк. Зноў навалілася чарговая бяда — дачка захварэла на туберкулёз. Ляжала Надзя ў бальніцы, вярнулася, пытае:

— Дзе Валодзя?

Гэта яе муж. Апусцілі вочы хатнія:

— Памёр, пахавалі. Гіпертанія задушыла.

Як было стрываць збалеламу сэрцу? Стрывала. Расце ж унучка. Хто яе дагледзіць? Хто паставіць на ногі? Яна, толькі яна — Надзея. Не, нікому не даверыць. Усё — сама, сама, сама. Няхай што хоча робіцца ў свеце, а яны, Надзеі, будуць жыць. Няхай сабе хворыя, нямоглыя, безграшовыя. Яны ўсё аддадуць людзям. І свой голас на прэзідэнцкіх выбарах аддадуць за таго, каму, як Надзеі Маркаўне, баліць за людзей, за Беларусь.

***

Такія асобы, як мне здаецца, сёння найбольш характэрныя сярод людзей Беларусі. Адны толькі грабуць пад сябе, як Серафім. Другія, як Яна, пагрузлі ў бытавым балоце, у паўсядзённай брыдзе. Трэція, як Надзея, вартыя павагі. А ўсе яны сёння ў грамадскім жыцці — электарат, заўтрашнія выбаршчыкі. Ці зробяць яны дастойны выбар? Мяркую, што такія, як Надзея, зробяць.

Мікола ДЗЕЛЯНКОЎСКІ, пісьменнік.

Здарэнні

Пры спробе ўцячы

У Гродне ў час затрымання аператыўнікамі забіты 21-гадовы мясцовы жыхар, які нідзе не працаваў, раней судзімы.

Як паведамілі карэспандэнту ў прэс-цэнтры УУС аблвыканкама, трагедыі папярэднічалі наступныя абставіны. У адну з кватэр зайшоў невядомы і пачаў вымагаць у жыльца буйную суму долараў. Рабіў ён гэта ад імя сваёй знаёмай, якую жылец быццам бы згвалтаваў. Калі незнаёмец пачаў пагражаць, яшчэ адзін жылец, які знаходзіўся ў кватэры, па тэлефоне выклікаў міліцыю. Аператыўнікі, што прыбылі на месца здарэння, затрымалі невядомага, у якога, дарэчы, не аказалася дакументаў. Калі ж усе чацвёра выйшлі з ліфта, вымагальнік ударыў аднаго з міліцыянераў, а сам кінуўся ўцякаць. Пасля таго, як міліцыянеры зрабілі папераджальны выстрал, незнаёмец спыніўся, але па-ранейшаму супраціўляўся. Завязалася бойка, у якой прагучаў яшчэ адзін выстрал. Ён стаў ракавым. Пуля трапіла ў шыю затрыманага, які на месцы памёр.

Па факце забойства праваахоўнымі органамі праводзіцца расследаванне.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ.

Четверг, 11 марта

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.15 "Сегодня с вами..." Генеральный директор Белорусского республиканского объединения "Белмежколхоздравница" лауреат Государственной премии Республики Беларусь Николай Нечаев.
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
15.00 Новости.
15.10 Сериал для детей "Чародей" (Австралия — Польша).
15.35 Видеокурс английского языка. Передача 44-я.
16.00 ТВ — школе. Белорусская литература. 11-й класс. "Правда жизни. Иван Мележ и его роман "Люди на болоте".
16.30 Гости в дом. Мир и женщина.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 Ток-шоу "Карамболь".
17.40 "Чувство препятствия". Телеочерк о декане Государственного педагогического университета им. М.Танка З.Г.Ермолович.
18.05 Телесериал "Замок Олив" (Франция).
19.00 Новости.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер, Беларусь! В программе: "Разговор в прямом эфире", "Музыкальная тема", "Что делать?", юмористическая рубрика "Отбой".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Л.Гузеева и С.Маковецкий в х/ф "Патриотическая комедия" (Россия).
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.
23.55 Крок. Программа для молодежи.
00.25 Новости.
00.35 Акколада. Музыкально-развлекательная программа.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 Сериал "Жестокий ангел".
09.15 Человек и закон.
09.55 Мультфильм "Котенок с улицы Лизюкова".
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Детские анекдоты.
15.10 Улица Сезам.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 Сериал "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "Чтобы помнили..."
18.45 Сериал "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Х/ф "Человек родился".
22.30 Чемпионат мира по биатлону. 20 км. Мужчины.
23.25 Новость дня.

РТР

06.00, 06.25, 07.00, 08.30 Доброе утро, Россия!
06.20 У всех на устах.
08.15 Дежурная часть.
08.35 TV-club.
08.50 Товары — почтой.
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Мультфильмы "Кот, который умел петь", "Теремок".
15.25 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Мультфильм "Чебурашка".
17.20 Гомеопатия и здоровье.
17.25 Детектив "Противостояние".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.45 Драма "Время падения".
22.25 "Слушается дело".
23.10 Дежурная часть.
23.55 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Д/ф "Балахнинские кружева", "Венцы", "Городецкая живопись".
08.15 Ноу-хау.
08.30 "Капля жизни в чаше вечности".
09.00 Х/ф "Удачи, Френчи". Фильм 2-й.
09.50 "Телевернисаж".
09.55 "Искусство актера".
11.00 Ключи серебряные.
11.40 После новостей...
12.00 Ваше сословие.
12.30 Биатлон. Чемпионат мира. Женщины. 15 км.
14.15 Концерт оркестра русских народных инструментов.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 Сериал "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
15.35 "Лукоморье".
15.55 Академия спорта.
16.15 "Прилетай, золотая пчела".
16.55 "Вокзал мечты".
17.40 Новое кино.
18.05 "Российский курьер".
18.45 "Осенние портреты".
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Время музыки".
20.20 Спектакль "Муж., каких много".
20.45 После новостей...
21.05 Pro memoria.
21.20 Х/ф "Удачи, Френчи". Фильм 2-й.
22.10 "Театр моей памяти".
22.40 Джазофрения.

НТВ

06.00 Сегодня утром.
08.10 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.15 Х/ф "Сладкоголосая птица юности".
11.30 "Старый телевизор".
13.30 Сериал "Скорая помощь".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 Сериал "Конан".
16.20 Мультсериал "Ну, погоди!"
16.30 Впрок.
16.55 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 Х/ф "Место встречи изменить нельзя". 3-я с.
20.25 Профессия — репортер.
21.45 Сериал "Скорая помощь".
22.40 Сегодня.
23.20 Сегодня в полночь.

TV-6

05.55, 12.10 День за днем.
07.45, 17.15, 21.55 Дорожный патруль.
08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 22.10 ТСН-6.
08.10, 16.10, 22.25 Те Кто.
08.25 "Вы — очевидец".
09.00, 17.55 Сериал "Красное и черное".
10.10 Фильм-концерт "День любви".
11.45, 14.20 Телемагазин "Спасибо за покупку!"
14.10, 23.45 "Знак качества".
14.50 Сериал "Дикая Роза".
15.40 Сериал "Старшеклассники с улицы Деграсси".
16.25, 22.35 ДИСК-канал.
17.30, 00.35 Сериал "Третья планета от Солнца".
19.00 "Новости дня".
19.30 "О.С.П.-студия".
20.30 "В мире любви". Алексей Баталов.
21.00 Сериал "Lexx".
23.10 Сериал "Дневники красной туфельки".
23.55 "Эра Водолея" с Иваном Кононовым.
00.25 Видеоклипы "Любишь — смотри".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Х/ф "Исповедь содержанки".
20.00 Новости "К-видео".
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Ярость ангелов".
21.45 Автомобили и запчасти.
22.00 Триллер "Пристанище Евы".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №331